

Toekomstbeeld Kitesurfen in het IJsselmeergebied

Toekomstbeeld Kitesurfen in het IJsselmeergebied

Rust voor vogels, en ruimte voor kitesurfers

Voorwoord

Het IJsselmeergebied is één van de grootste beschermde natuurgebieden van ons land. Het gebied is van levensbelang voor vogels. Zij gebruiken het gebied om naar voedsel te zoeken, uit te rusten, te broeden en hun jongen groot te brengen, nu en in de toekomst.

Het IJsselmeergebied is ook populair bij watersport en -recreatie. Dit heeft gevolgen voor de natuurwaarden. Daarom wegen we natuur en recreatie goed tegen elkaar af, waarbij de natuurwaarden prioriteit hebben.

Kitesurfen is populair in het IJsselmeergebied en kan vogels verstoren. De sport mag daarom alleen worden beoefend op daarvoor aangewezen locaties. Regulering gebeurt via het Natura 2000-beheerplan en vergunningen.

De provincies Noord-Holland en Flevoland en de Nederlandse Kitesurf Vereniging (NKV) namen het initiatief voor een proces over oplossingen om te komen tot een goede balans tussen natuurbescherming en het kitesurfen.

Een werkgroep van diverse partijen onderzocht hoe die goede balans gerealiseerd kon worden. Deze werkgroep bestond uit vertegenwoordigers van de NKV,

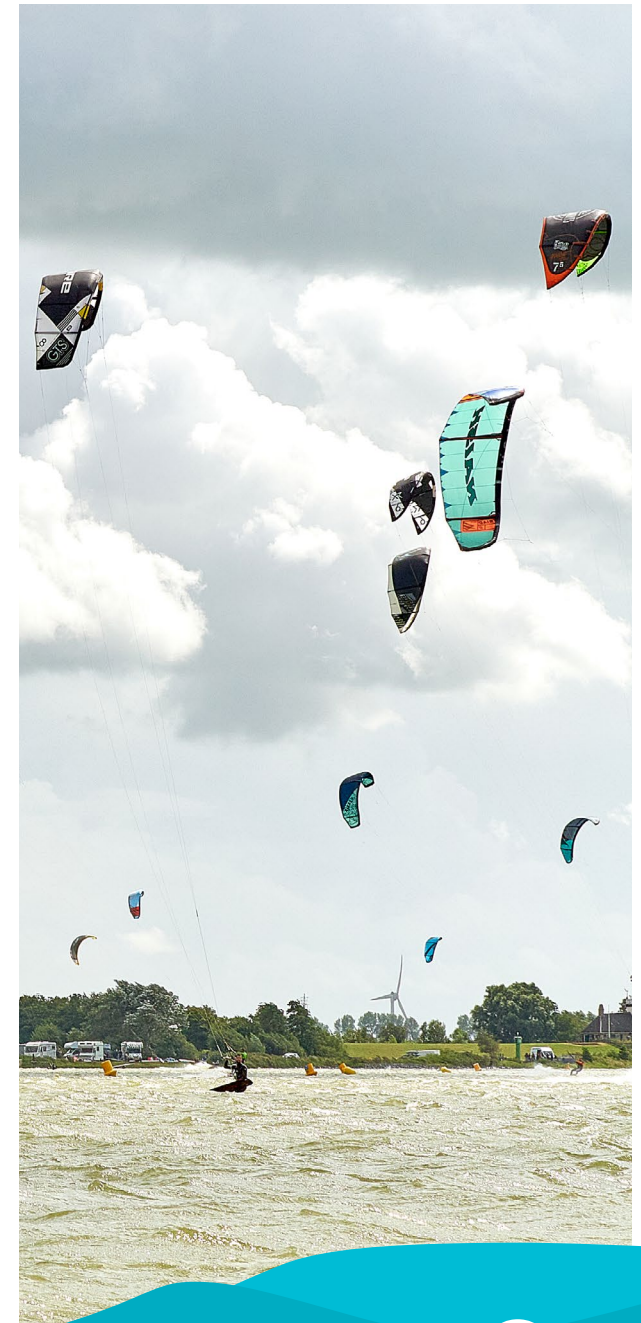
Vogelbescherming Nederland, Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk, de provincies Fryslân, Flevoland en Noord-Holland, de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek en Rijkswaterstaat Midden-Nederland. De oplossingen zijn vervat in het Toekomstbeeld Kitesurfen, dat nu voor u ligt.

Dit toekomstbeeld schetst een goed beeld van de huidige situatie en geeft aan waar er verbetermogelijkheden zijn, voor kitesurfen en voor de natuur. Daar wil de werkgroep de komende jaren samen aan werken, vanuit de eigen organisatie, gezamenlijk of in combinaties. De waarde van de natuur van dit prachtige gebied komt dan onder de aandacht, met de benodigde rust voor de vogels. Het kitesurfen krijgt meer ruimte. En daarmee komen de natuurbescherming en kitesurfen in het IJsselmeergebied meer in balans.

Cees Loggen, gedeputeerde waterrecreatie en water, provincie Noord-Holland

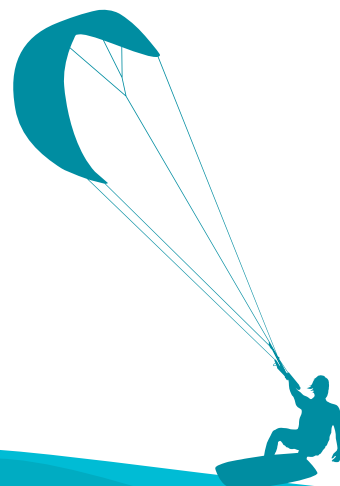
Harold Hofstra, gedeputeerde natuur, sport en water provincie Flevoland

Richard Dorland, bestuurder Nederlandse Kitesurf Vereniging

Inhoud

Voorwoord	3	4. Van opgave naar mogelijke oplossingen	30	Bijlagen	48
Samenvatting	5	4.1 Oplossingen natuur	31	Bijlage 1. Literatuurlijst	49
1. Inleiding	10	4.2 Oplossingen kitesurfen	32	Bijlage 2. Deelnemers	50
1.1 Onderzoek	11	4.3 Oplossingen handhaving	36	2A. Deelnemers werkgroep	50
1.2 Leeswijzer	12	5. Van mogelijke oplossingen naar acties	38	2B. Deelnemers Expertsessie (23 januari 2020, Wadden Center)	50
2. De situatie van nu	13	5.1 Algemene acties	39	Bijlage 3. Kaarten	51
2.1 Natuur	14	5.2 Acties provincie Fryslân	40	3A. Onderzoekkaart nieuwe locaties	51
2.2 Kitesurfen	15	5.3 Acties provincie Flevoland	40	3B. Fysieke ruimtekarte	52
2.3 Regels	18	5.4 Acties provincie Noord-Holland	42	3C. Vogelhotspotkaart	53
2.4 Handhaving	19	6. Conclusie	44	3D. Wensenkaart NKV	54
2.5 Waar gaat het goed?	20	6.1 Acties 2021-2025	45	Bijlage 4. Overzicht locaties	55
3. De opgave	22	6.2 Discussie	46	4A. Bestaande locaties	55
3.1 Uitgangspunten	23	6.3 Adviezen	46	4B. Afwegingstabel gewenste nieuwe locaties (onderzoek nodig)	59
3.2 Knelpunten	23			Bijlage 5. Expertbijeenkomst 23-1-2020	62
				Bijlage 6. Organisatie toezicht en handhaving in het IJsselmeergebied	63
				Colofon	64

Samenvatting

Inleiding

'Toekomstbeeld Kitesurfen in het IJsselmeergebied' is een leidraad om knelpunten voor kitesurfen en de natuur op te lossen. Waar liggen kansen, onmogelijkheden en verbeteropgaven? Deze leidraad biedt inzicht voor verschillende doelgroepen: overheidsinstanties (medewerkers van provincies, gemeenten en Rijkswaterstaat), terreinbeheerders, recreatieschappen/zwemlocatiebeheerders, handhavers, kitesurfers en vogel- en natuurbeschermers. Het document is het eindresultaat van een proces van een werkgroep die bestaat uit vertegenwoordigers van de Nederlandse Kitesurf Vereniging (NKV), Vogelbescherming Nederland, Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk, de provincies Fryslân, Flevoland en Noord-Holland, de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) en Rijkswaterstaat Midden-Nederland.

De werkgroep is ontstaan als gevolg van het eerste Natura 2000-beheerplan voor het IJsselmeergebied. In dit beheerplan staan maatregelen om de natuur in het gebied te beschermen en afspraken over het gebruik in het gebied. De provincies Noord-Holland en Flevoland en de NKV namen het initiatief voor een proces over oplossingen om te komen tot een goede balans tussen natuurbescherming en het kitesurfen.

De werkgroep onderzocht hoe die goede balans gerealiseerd kan worden, aan de hand van 5 onderzoeksvragen:

- Hoe kunnen we meer aandacht krijgen voor de kwetsbare natuur in het gebied?
- Hoe kunnen we illegaal kitesurfen verminderen?
- Welke kitesurflocaties kunnen we sluiten?
- Welke kitesurflocaties kunnen we verbeteren?
- Waar kunnen er nieuwe kitesurflocaties komen?

Er ligt steeds meer druk op de natuurwaarden in het gebied. Dit betekent bijvoorbeeld dat vogels in het IJsselmeergebied onvoldoende rust hebben, doordat kitesurfers (en andere bezoekers) hen verstoren. De kitesurfers hebben behoefte aan meer locaties en meer ruimte binnen de bestaande locaties om hun sport te beoefenen. Het is de vraag of het gewenst en mogelijk is om kitesurfers meer ruimte en meer locaties te geven. De natuurwaarden moeten namelijk beschermd blijven en soms verbeteren. Om negatieve gevolgen voor de natuur te voorkomen, gelden er regels (wet- en regelgeving) voor kitesurfers en vindt er toezicht en handhaving plaats. Kitesurfen is namelijk één van de activiteiten met risico voor de kwetsbare natuur in het IJsselmeergebied.

Proces

In de eerste procesronde is het kitesurfen geanalyseerd en besproken, allereerst door de werkgroep zelf. De tussenresultaten (conceptkaarten en -tabellen) zijn op 23 januari 2020 met gebiedsexperts besproken. De opmerkingen van de gebiedsexperts zijn door de werkgroep verwerkt. In de tweede procesronde heeft de werkgroep de onderzoeksvragen voor natuur geanalyseerd en besproken. Vervolgens is dit document gemaakt als leidraad, met een beschrijving van de huidige situatie voor de onderdelen natuur, kitesurfen, regels en handhaving.

De werkgroep heeft goede voorbeelden verzameld, de opgaven voor alle onderdelen in beeld gebracht en oplossingsrichtingen geïnventariseerd ter inspiratie van anderen. Tenslotte hebben de werkgroepleden bepaald welke acties zij zelf gaan oppakken de komende tijd. Dit concept toekomstbeeld is toegezonden aan de deelnemers van de expertsessie, collega's van de leden van de werkgroep en gemeenten en recreatieschappen voor een reactie (en gepresenteerd op 18 februari 2021). Hun opmerkingen zijn gebruikt om het document te verbeteren.

Resultaat natuur

Hoe kunnen we meer aandacht krijgen voor de kwetsbare natuur in het gebied?

Verschillende partijen van de werkgroep gaan door voorlichting meer aandacht vragen voor de kwetsbare natuur in het IJsselmeergebied. De NKV wil die boodschap aan de kitesurfers en hun familie uitdragen via social media, kitesurfscholen en andere plekken waar zij vaak komen. De NKV gaat beginnende kitesurfers leren hoe ze kunnen voorkomen dat ze vogels verstoren en waarom dit belangrijk is. Verder doen de partijen gericht onderzoek naar de relatie tussen natuur en kitesurfen.

Welke kitesurflocaties kunnen we sluiten?

De werkgroep heeft bekeken of er locaties te sluiten zijn omdat deze ongewenst zijn in kwetsbaar natuurgebied. Gedacht werd aan de locatie Hemmeland. Uit de analyse bleek dat de bestaande locaties niet allemaal vergund zijn, bijvoorbeeld omdat de veiligheidstoets (onthefing vanuit het Binnenvaartpolitiereglement) niet is uitgevoerd. De conclusie is dat voor de locatie Hemmeland (gemeente Waterland) geen verdere acties worden ondernomen om de kitesurflocatie vergund te krijgen, omdat deze kitesurflocatie niet past bij de natuurwaarden op deze plek aan de Gouwzee.

Hoe kunnen we illegaal kitesurfen verminderen?

Verschillende partijen gaan samen toezicht en handhaving verbeteren. De OFGV coördineert dit en richt zich bijvoorbeeld op de handhaving van illegaal kitesurfen met de verworven kennis over de kitesurfer en het kitesurfen. Dit betekent dat de handhavende organisaties ingrijpen als kitesurfers actief zijn op plekken en tijden die niet zijn toegestaan. In 2022 geven de handhavende organisaties extra aandacht aan kitesurfen.

De provincies Noord-Holland en Flevoland verbeteren de samenwerking per kitesurflocatie, door overleg tussen betrokkenen van een locatie (NKV, de handhaver, de Wetlandwachter en terreinbeheerder, gemeente) en het toezicht. Alle partijen kunnen kennis uitwisselen over het gebruik van de locatie en de gevolgen voor de natuur. Ze weten elkaar snel te vinden bij ongewenste situaties. De NKV zet meer kite stewards in die kitesurfers aanspreken op hun gedrag. De provincies zullen ook in overleg treden met initiatiefnemers van kitesurflocaties voor het verbeteren van de informatie op het land en markering op het water.

Acties werkgroep voor natuur

- Door voorlichting meer aandacht vragen voor de kwetsbare natuur in het IJsselmeergebied, ook via de NKV specifiek gericht op kitesurfers en hun familie
- Gericht onderzoek doen naar de relatie tussen natuur en kitesurfen
- Het overleg met de gemeente Waterland voeren over het niet verder oppakken van een kitesurflocatie aan de Gouwzee (Hemmeland), die niet past bij de natuurwaarden van de plek
- Het organiseren van overleg met initiatiefnemers van kitesurflocaties voor het verbeteren van de informatie op het land en markering op het water
- Toezicht op kitesurflocaties verbeteren, door overleg met alle betrokken partijen en meer kite stewards als toevoeging op de spotbeheerders
- Het verbeteren van de handhaving op verboden plekken of tijdstippen door kennis van de kitesurfer en het kitesurfen

Resultaat kitesurfen

Welke kitesurflocaties kunnen we verbeteren?

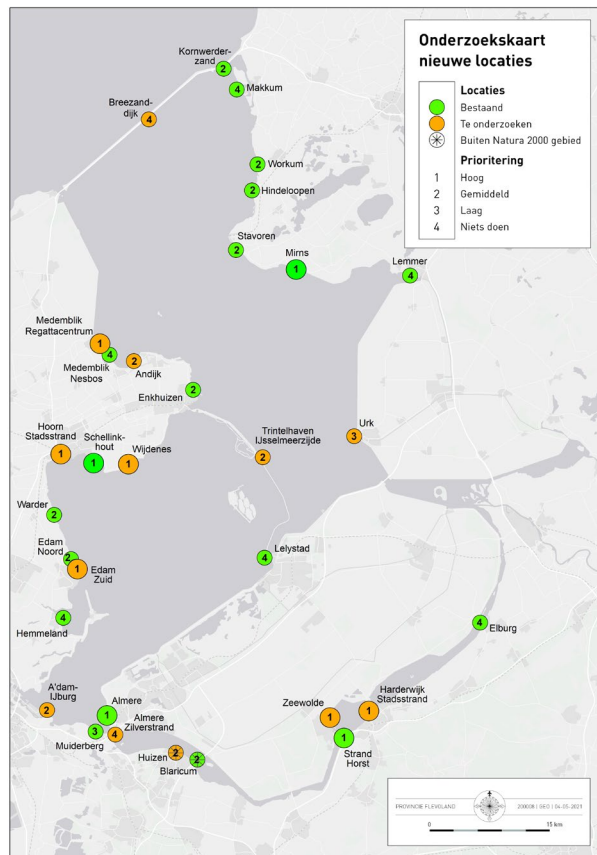
De werkgroep heeft met de NKV voor bestaande kitesurflocaties per locatie de verbeteringen in kaart gebracht in een tabel en geprioriteerd (bijlage 4A). Hierbij zijn de windrichting waarbij de locatie gebruikt wordt, het huidige gebruik, de opbrengst van de verbetering en de betrokken organisaties aangegeven. Waar de provincies zelf actie ondernemen en waar acties van anderen (gemeenten) op korte termijn gewenst zijn, is dit aangegeven in tabel 5 in hoofdstuk 4. De provincies en NKV zullen het overleg met vergunninghouders (initiatiefnemers) voeren over het verbeteren van een beperkt aantal kitesurflocaties (met hoge prioriteit).

Waar kunnen er nieuwe kitesurflocaties komen?

De werkgroep heeft met de expertkennis en vanuit het overzicht van alle ontwikkelingen in het gebied bepaald waar nieuwe kitesurflocaties kansrijk kunnen zijn. De 41 wenslocaties in het IJsselmeergebied van de NKV zijn teruggebracht tot 13 kansrijk geachte nieuwe kitesurflocaties voor initiatiefnemers. Daarbij is een prioritering aangegeven voor de te onderzoeken locaties, vanwege de behoefte aan kitesurfen bij bepaalde windrichtingen in het IJsselmeergebied (zie kaart). De provincies en NKV hebben aangegeven voor welke onderzoekslocaties zij trekker zijn en waar een trekker gewenst is (zie tabel 6 in hoofdstuk 5 en bijlage 4B).

Zij zullen het overleg met gemeenten voeren over de haalbaarheid van locaties, soms onderzoek uitvoeren en overleg voeren over een beperkt aantal nieuwe kitesurflocaties met hoge prioriteit. Daardoor bundelen zij de krachten voor het realiseren van beter kitesurfen in het gebied. De kaart hieronder geeft in één beeld de prioritering per kitesurflocatie weer, voor zowel de bestaande locaties (groen) als de onderzoekslocaties (oranje).

Prioriteit 1 is de hoogste prioriteit. In bijlage 3A staat een nadere toelichting op de kaart. Te zien is dat de verbeteringen van bestaande locaties met hoge prioriteit over de provincies verdeeld zijn. De te onderzoeken locaties met hoge prioriteit liggen in de provincies Noord-Holland en Flevoland.

Acties werkgroep voor kitesurfen

- Het verbeteren van plekken (zie bijlage 4A voor verbeterpunten per locatie) en een aantal wensplekken veranderen in nieuwe plekken
- Het overleg met initiatiefnemers over de haalbaarheid van locaties
- Het overleg (en onderzoek) over een beperkt aantal nieuwe kitesurflocaties (met hoge prioriteit)
- Het overleg met initiatiefnemers over het verbeteren van kitesurflocaties (met hoge prioriteit)
- Het onderzoeken van het gebruik van zwemwaterlocaties Muiderberg en Medemblik door kitesurfers in de winter
- Het onderzoeken van het foilen bij onderzoekslocaties Zeewolde en Trintelhaven en het onderzoeken van een aparte locatie om te foilen bij Wijdenes

Resultaat mogelijke oplossingsrichtingen en kaarten

Vanuit een vergelijking van de opgaven met de huidige situatie (knelpunten) voor natuur, kitesurfen, regels en handhaving in het IJsselmeergebied zijn mogelijke oplossingsrichtingen in beeld gebracht (hoofdstuk 4). Veel acties daaruit worden opgepakt door de leden van de werkgroep.

Verschillende aspecten van het kitesurfen, de ruimte en de natuur zijn bij elkaar gebracht en op kaart gezet. In de bijlagen zijn deze te vinden. Voor natuur zijn de kwetsbare (verstoringgevoelige)/ gesloten natuurgebieden, nationale parken en de vogelconcentratiegebieden (hotspots) op kaart gezet. Voor kitesurfen zijn kaarten gemaakt met de wenslocaties van de NKV en de ruimtelijke fysieke beperkingen voor kitesurfers (windmolens, ontbreken toegangswegen en toegang tot het water, etc.).

Resultaat voor vergunninghouders en initiatiefnemers

Voor vergunninghouders van kitesurflocaties is nu duidelijk hoe belangrijk de locatie in het gebied is, vanuit de samenhang van de verschillende locaties in het hele IJsselmeergebied. Ook is duidelijk welke verbeteringen het belangrijkste zijn om kitesurfen te verbeteren.

Voor initiatiefnemers van nieuwe kitesurflocaties is nu helder waar kansrijke locaties zijn en waar initiatieven als niet kansrijk worden gezien en vanuit de werkgroep worden ontraden. Een initiatiefnemer moet een vergunning Wet natuurbescherming en een ontheffing Binnenvaartpolitiereglement aanvragen en verkrijgen, voordat een locatie gerealiseerd kan worden. De vergunning Wet natuurbescherming is alleen mogelijk als dit geen significante gevolgen heeft voor de natuurwaarden. De resultaten van de monitoring rapportage in 2021 met de vogeldata van 2008-2019 kunnen helpen om te beoordelen of de onderzochte locaties vanuit natuur mogelijk zijn. De initiatiefnemer moet daadwerkelijk aantonen dat het kitesurfen op de kansrijke locatie geen significant effect heeft.

Vervolg en discussie

De leden van de werkgroep zullen de voorgenomen acties komende jaren gaan uitvoeren. Om met elkaar de voortgang van deze acties te bespreken en ontwikkelingen te blijven volgen zal de werkgroep blijven bestaan.

De werkgroep heeft nog niet voor alle gesignaleerde knelpunten een oplossing gevonden. Er blijven wensen in het IJsselmeergebied, zowel voor kitesurfers, handhavers als voor natuurorganisaties.

Niet overal is draagvlak voor (zoals een verplichte registratie voor kitesurfers) en de informatie over natuur en kitesurfen is nog niet compleet. De werkgroep is uitgegaan van de beste beschikbare kennis over de watervogels en de verstoring door kitesurfers. De provincies zullen gezamenlijk onderzoek gaan uitvoeren naar de gelijktijdige aanwezigheid van kitesurfers en watervogels. Voor het nieuwe Natura 2000-beheerplan voor het IJsselmeergebied (dat het huidige Natura 2000-beheerplan 2017-2023 zal vervangen) zal Rijkswaterstaat met de provincies een aantal activiteiten in het gebied verder onderzoeken.

1 Inleiding

In dit hoofdstuk staat de aanleiding voor dit Toekomstbeeld, vanuit het Natura 2000-beheerplan IJsselmeergebied en de verkenning durfsport van de provincie Noord-Holland. Verder komen de totstandkoming van de werkgroep, de werkgroepleden en de onderzoeksvragen aan bod. Een leeswijzer sluit het hoofdstuk af.

skydrone Sloten
KAPTORING 2022

‘Toekomstbeeld Kitesurfen in het IJsselmeergebied’ is het gevolg van het eerste Natura 2000-beheerplan IJsselmeergebied. In dit beheerplan staan maatregelen om de natuur in het gebied te beschermen. Het toekomstbeeld vormt een bouwsteen voor het nieuwe beheerplan. Het toekomstbeeld past binnen de afspraken en regels die er zijn voor de natuur, waterrecreatie en sport in de provincies Fryslân, Flevoland en Noord-Holland. Het toekomstbeeld past ook binnen de ambities van de Agenda IJsselmeergebied 2050.

Het toekomstbeeld is een leidraad om knelpunten voor kitesurfen en de natuur op te lossen. Waar liggen kansen, onmogelijkheden en verbeteropgaven? Deze leidraad biedt inzicht en inspiratie voor overheidsinstanties (medewerkers van provincies, gemeenten en Rijkswaterstaat), terreinbeheerders, recreatieschappen/zwemlocatiebeheerders, handhavers, kitesurfers en vogel- en natuurbeschermers. Alle belanghebbende partijen hebben een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van dit toekomstbeeld. Daardoor is een groot draagvlak gecreëerd.

Kitesurflocaties zijn opgenomen in het Natura 2000-beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023 in de vorm van vrijstellingen (met of zonder voorwaarden in gebruik). In die zin komt het beheerplan in de plaats van de vergunningplicht. Vanaf 2017 zijn vergunningen nodig om een plek te gebruiken als nieuwe kitesurflocatie. Dit

blijft zo in de toekomst. Een initiatiefnemer voor een nieuwe locatie of uitbreiding van een bestaande locatie vraagt een vergunning aan bij een omgevingsdienst of een provincie (afhankelijk van waar de locatie ligt). De omgevingsdienst of de provincie toetst of de vergunning mogelijk is op basis van de aangeleverde informatie van de initiatiefnemer (de natuurtoets) van de gevolgen voor natuurwaarden van het kitesurfen. Ook vraagt een initiatiefnemer een vergunning aan bij Rijkswaterstaat (RWS). Rijkswaterstaat toetst op de veiligheid. Als de aanvraag door beide toetsen komt, markeert de markeringsdienst van Rijkswaterstaat de locatie op het water. Door initiatieven buiten de werkgroep om kunnen er kitesurfontwikkelingen plaatsvinden die niet zijn beschreven in dit toekomstbeeld.

1.1 Onderzoek

Er ligt steeds meer druk op de natuurwaarden. Dit betekent bijvoorbeeld dat vogels in het IJsselmeergebied onvoldoende rust hebben, doordat kitesurfers (en andere bezoekers) hen verstoren. De kitesurfers hebben behoefte aan meer locaties en meer ruimte binnen de bestaande locaties om hun sport te beoefenen. Het is de vraag of het gewenst en mogelijk is om kitesurfers meer ruimte en meer locaties te geven. De natuurwaarden moeten namelijk beschermd blijven en soms verbeteren.

Verkenning Durfsport

Bureau Buiten heeft in voorjaar 2019 onderzoek (Verkenning Durfsport) gedaan naar durfsport (bijvoorbeeld kitesurfen) in de provincie Noord-Holland. De wet- en regelgeving is onderzocht. Ook de wensen van de betrokken partijen zijn onderzocht.

De wens voor kitesurflocaties in het IJsselmeergebied bleek het grootst. Dit is een lastige wens, door de wetten en regels die gelden. In de Verkenning Durfsport zijn oplossingen genoemd voor de provincie Noord-Holland en andere partijen. In het nieuwe Uitvoeringsprogramma Waterrecreatie 2021-2025 van provincie Noord-Holland is durfsport een onderwerp. Kitesurfen in het IJsselmeergebied krijgt extra aandacht van de provincie Noord-Holland.

Werkgroep

Uit de Verkenning Durfsport bleek dat kitesurfen in het IJsselmeergebied risicovol is voor de kwetsbare natuur en dat kitesurfen in het IJsselmeergebied de meeste beperkingen heeft. Is het wel mogelijk en wenselijk om kitesurfers meer ruimte te bieden? Na een voorstel van provincie Noord-Holland is er een werkgroep gevormd om dit te onderzoeken. De werkgroep heeft gezocht naar een manier om een goede balans te bereiken tussen kitesurfen en natuurbescherming.

De werkgroep bestaat uit de volgende partijen:

- Nederlandse Kitesurf Vereniging (NKV)
- Vogelbescherming Nederland
- Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk
- De provincies Fryslân, Flevoland en Noord-Holland
- De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV)
- Rijkswaterstaat Midden-Nederland

Onderzoeksvragen

Met een eerste onderzoek heeft de werkgroep de drie onderstaande vragen beantwoord over kitesurflocaties:

- Welke kitesurflocaties kunnen we verbeteren?
- Welke kitesurflocaties kunnen we sluiten?
- Waar kunnen er nieuwe kitesurflocaties komen?

Bij dit onderzoek heeft de werkgroep gelet op de natuurwaarden, veiligheid en de wensen van de gemeenten.

Op 23 januari 2020 heeft de werkgroep een bijeenkomst georganiseerd voor terreinbeheerders, Wetlandwachten, spotbeheerders, vergunningverleners, handhavers en medewerkers van provincies en Rijkswaterstaat. Deze experts hebben toen adviezen gegeven, die verwerkt zijn in het Toekomstbeeld Kitesurfen in het IJsselmeergebied (zie bijlage 5).

Met een tweede onderzoek heeft de werkgroep de twee onderstaande vragen beantwoord over de natuur:

- Hoe kunnen we meer aandacht krijgen voor de kwetsbare natuur in het IJsselmeergebied?
- Hoe kunnen we illegaal kitesurfen verminderen?

Vervolgens is dit document gemaakt als leidraad, met een beschrijving van de huidige situatie voor de onderdelen natuur, kitesurfen, regels en handhaving. De werkgroep heeft goede voorbeelden verzameld, de opgaven op alle onderdelen in beeld gebracht en oplossingsrichtingen geïnventariseerd ter inspiratie van anderen. Tenslotte hebben de werkgroepleden bepaald welke acties zij zelf gaan oppakken de komende tijd.

Expertbijeenkomst, gebiedstafel Flevolands IJssel- en Markermeer

Dit concept toekomstbeeld is toegezonden aan de deelnemers van de expertsessie, collega's van de leden van de werkgroep en gemeenten en recreatieschappen voor een reactie (en gepresenteerd op 18 februari 2021). De opmerkingen zijn gebruikt om het document te verbeteren.

1.2 Leeswijzer

In dit toekomstbeeld is in beeld gebracht wat de huidige situatie is van de natuur, kitesurfen, regels en handhaving (hoofdstuk 2), wat de opgave is (hoofdstuk 3), welke mogelijke oplossingen er zijn (hoofdstuk 4) en met welke verbeteracties de werkgroep de komende jaren aan de slag gaat (hoofdstuk 5). De conclusie, de discussie en adviezen staan in hoofdstuk 6.

2 De situatie van nu

De huidige situatie van de natuur, het kitesurfen, de geldende wet- en regelgeving en de handhaving in het IJsselmeergebied zijn in dit hoofdstuk beschreven. Ter afsluiting zijn voorbeelden gegeven van wat er al goed gaat in de provincies Fryslân, Noord-Holland en Flevoland.

2.1 Natuur

Er is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden (Natura 2000) om soorten en habitattypen te behouden en te verbeteren. In deze natuurgebieden geldt strikte bescherming voor de soorten en habitattypen waarvoor de gebieden zijn aangewezen (doelsoorten en habitattypen).

Deze bescherming is vastgelegd in de Wet natuurbescherming en de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Nederland heeft voor alle Natura 2000-gebieden doelen gesteld. De instandhoudingsdoelen staan in de aanwijzingsbesluiten voor de individuele gebieden. In de Europese en Nederlandse wetgeving is ook opgenomen dat activiteiten en projecten in een Natura 2000-gebied niet mogen leiden tot significante gevolgen voor de gestelde doelen. Hiervoor is een passende beoordeling nodig, die deze significante gevolgen uitsluit.

Als er geen zekerheid is over de eventuele gevolgen, dan geldt het voorzorgsbeginsel. Dat wil zeggen: bij twijfel geen beslissing nemen waar je later spijt van krijgt.

Beheerplan

Voor elk Natura 2000-gebied is een beheerplan gemaakt. Zo ook voor zes Natura 2000-gebieden in het IJsselmeergebied. In een beheerplan staat welke beschermde natuur we moeten behouden of herstellen. Een beheerplan geeft een overzicht van de maatregelen

die daarvoor nodig zijn. In een beheerplan zijn de knelpunten uitgewerkt voor ieder gebied.

In het beheerplan staan ook regels en afspraken over het gebruik van de natuur. Provincies kunnen voorwaarden stellen om gevolgen voor de natuur te voorkómen. Bijvoorbeeld: het gebruik van een kitesurflocatie is alleen toegestaan in bepaalde perioden van het jaar. Een beheerplan wordt elke zes jaar besproken, beoordeeld, bijgewerkt en weer vastgesteld.

In 2018 is het Natura 2000-beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023 vastgesteld. Dit beheerplan geldt voor zes beschermde gebieden van het IJsselmeergebied:

1. IJsselmeer
2. Markermeer & IJmeer
3. Zwarte Meer
4. Ketelmeer & Vossemeer
5. Veluwerandmeren
6. Eemmeer & Gooimeer Zuidoever

Belang IJsselmeergebied voor vogels (bron Natura 2000-beheerplan IJsselmeergebied)

Door de aanwezigheid van ondiepe voedselrijke wateren is het gebied aantrekkelijk voor vele vogelsoorten. Grote aantallen foerageren, ruien en rusten in het grootschalige open water en rusten, foerageren en broeden aan de oevers (langs de randen en van eilanden) binnen het gebied. Het voedselrijke, relatief ondiepe systeem met een rijk bodem- en waterleven (waterplanten, vissen en bodemfauna) vormt hiervoor de basis. Het IJsselmeergebied vormt een onmisbare schakel in de vogeltrekroutes tussen Siberië en Afrika. Van internationale trekvogelpopulaties tussen Siberië en West-Afrika strikt 5 tot meer dan 50 procent tijdelijk neer in het gebied. Het gebied heeft grote betekenis als broedgebied voor water- en moerasvogels (roerdomp, purperreiger, lepelaar, bruine kiekendief porseleienhoen, snor, rietzanger en grote karekiet). Daarnaast zijn er in het Zwarte Meer, Veluwerandmeren, IJmeer, Gooimeer en Gouwee uitgestrekte waterplantenvelden te vinden, die van groot belang zijn voor waterplantenetende vogelsoorten (kleine zwaan, krakeend, krooneend). De ondiepe zones van de randmeren, IJsselmeer en Markermeer zijn van groot belang voor bodemfauna-eters (tafeleend, kuifeend, topper). Op het open water foerageren de visetende watervogels (fuut, aalscholver, grote zaagbek, nonnetje, visdief, zwarte stern).

Voor de Friese kust liggen duizenden hectaren aan waardevolle buitendijkse gebieden, waaronder graslanden, rietvelden en zandplaten die behalve als broed-, rust- en foerageergebied voor vogels ook van belang zijn voor de noordse woelmuis (prioritaire soort voor Europa). Een goede waterkwaliteit, passend bij een zoet laaglandmeer, vormt de basis voor het rijke ecosysteem.

Vogels

De vogels in het IJsselmeergebied worden al sinds 1975 geteld. De resultaten van deze tellingen zijn gebruikt voor het eerste beheerplan. Het gaat goed met de meerkoet, (niet-broedende) aalscholver en slobbeend in het IJsselmeergebied. Met de brilduiker, fuut, tafeleend, topper, wintertaling en het nonnetje gaat het niet in alle gebieden even goed. Met de dwergmeeuw, visdief en zwarte stern gaat het nergens goed in het IJsselmeergebied.

Dit geldt ook voor de broedvogels in het rietmoeras. Uit onderzoek blijkt dat veel natuurwaarden onder hoge druk staan. Oorzaken zijn:

- De kwaliteit van de leefgebieden is niet goed genoeg voor de vogels.
- De leefgebieden zijn niet groot genoeg voor de vogels.
- Er is niet genoeg voedsel voor de vogels.
- Er is niet genoeg rust en ruimte voor de vogels.

2.2 Kitesurfen

Kitesurfen is een durfsport die voor het publiek goed zichtbaar is. Kitesurfen doen mensen in hun vrije tijd voor ontspanning en plezier, maar ook in georganiseerd verband, zoals de Nederlandse kampioenschappen en trainingen.

Voor kitesurfen is veel wind nodig die richting het land waait. Er is een windsnelheid nodig tussen de 3 en 8 Beaufort. Kitesurfers gebruiken kites (vliegers) van verschillende afmetingen. Welke kite ze gebruiken, hangt af van de wind, het gewicht en de ervaring van de surfer. Een kite heeft een oppervlakte tussen de 7 en 17 vierkante meter. De lijnen van de kites zijn meestal 25 meter lang.

Op welke plek de kitesurfers actief zijn, hangt af van de windrichting. Voor kitesurfen is niet alleen wind nodig. Er is ook daglicht en diep water nodig. De luchttemperatuur moet boven de 5 graden Celsius liggen. Veel kitesurflocaties worden niet tegelijkertijd gebruikt.

Welke omstandigheden er precies nodig zijn, verschilt ook per persoon. In tabel 1 staat een inschatting van de diepte en ruimte die verschillende kitesurfers nodig hebben.

Freeride

Freestyle

Foilen

Tabel 1 Een inschatting van de benodigde omstandigheden

Activiteit	Wie	Benodigde omstandigheden
Les	Beginners	Water waarin ze kunnen staan, veel ruimte op land en water
Heen en weer varen	Beginners en gevorderden	Ondiep en vlak water (< 1,2 meter), oppervlakte vanaf ongeveer 500 vierkante meter
Springen	Gevorderden	Ondiep of diep water, oppervlakte vanaf ongeveer 500 vierkante meter
Op de golven rijden	Gevorderden	Diep water (> 3 meter) en/of branding, oppervlakte vanaf ongeveer 750 vierkante meter

Er zijn verschillende manieren om te kitesurfen, bijvoorbeeld freeride, freestyle en foilen.

- **Freeride:** kitesurfers varen heen en weer en springen in de lucht.
- **Freestyle:** (jonge) kitesurfers doen verschillende trucs in de lucht.
- **Foilen:** ervaren kitesurfers scheren over het water en ontwikkelen hoge snelheden. Foilraces is vanaf 2024 een olympische sport (duo vrouw/man).

Groei

In 20 jaar tijd is kitesurfen enorm gegroeid. Door nieuwe materialen en lessen is er meer mogelijk. De sport is nu veiliger. In Nederland zijn er op dit moment ongeveer 25.000 mensen die voor hun plezier kitesurfen. Ongeveer 10.000 kitesurfers uit België en Duitsland bezoeken ons land ieder jaar om te kitesurfen. In Nederland zijn er op dit moment ongeveer 70 kitesurfscholen met in totaal ongeveer 700 instructeurs.

Er komen ook steeds meer winkels, horecagelegenheden en plekken om te overnachten voor kitesurfers. In het IJsselmeergebied zijn verschillende watersportwinkels. In het IJsselmeergebied bieden kitesurfscholen uit Nederland en Duitsland verschillende cursussen en vakanties aan. De kitesurfscholen bieden dan niet alleen les aan, maar regelen ook vervoer en een plek om te overnachten. Als er voldoende plekken zijn om te kitesurfen, kunnen kitesurfscholen deze service steeds meer aanbieden.

Het kitesurfen is een groeiemarkt. De groei zwakte op een gegeven moment af, omdat de nieuwigheid eraf was. Door corona is er een extra groei geweest in 2020. Mogelijk komt er nog een extra groei als het kitesurfen in 2024 een olympische sport wordt.

Alle provincies aan het IJsselmeer geven aandacht aan watersport en gastvrijheid. In de coronatijd is ook gebleken dat er meer interesse is in sport en ontspanning in de natuur. De kitesurfsport ontwikkelt zich snel. Er ontstaan bijvoorbeeld nieuwe vormen van kitesurfen, zoals foilen.

Veiligheid

De Nederlandse Kitesurf Vereniging (NKV) werkt samen met reddingsorganisaties aan de veiligheid voor kitesurfers en andere gebruikers van de openbare ruimte. Bijna iedereen neemt les. In de lessen is er veel aandacht voor veiligheid.

Locaties

In alle provincies aan het IJsselmeergebied zijn nu locaties om te kitesurfen. Op sommige locaties komt bijna niemand en op andere locaties komen juist erg veel mensen. In Fryslân is op het water en het land duidelijk aangegeven waar kitesurfen is toegestaan, maar op veel kitesurflocaties in Noord-Holland is dit niet duidelijk – of helemaal niet – aangegeven. Dit zijn niet vergunde locaties waar geen initiatiefnemer is die de veiligheidstoets heeft aangevraagd. In de praktijk zijn er op alle kitesurflocaties knelpunten (zie bijlage 3D en 4A). Er zijn geen of beperkte mogelijkheden om de kitesurflocaties te verbeteren.

Het creëren van nieuwe locaties kan een oplossing zijn voor de drukte op bestaande locaties en de groeiende behoefte aan ruimte voor het kitesurfen in het gebied. De provincies en de NKV merken dat er bij bepaalde windrichtingen niet genoeg ruimte is om te kitesurfen in het IJsselmeergebied. Oudere kitesurfers reizen dan naar een plek waar goede wind staat. Voor veel jonge mensen is de grote afstand tussen de plekken een hindernis. Er zijn meerdere redenen om een nieuwe kitesurflocatie in te richten, bijvoorbeeld sportparticipatie, gezondheid, gebiedspromotie en economie. De energie en uitstraling van (jonge) watersporters geven een gebied meestal een positieve uitstraling.

Er zijn 43 plekken waar de NKV graag nieuwe kitesurflocaties zou willen zien (zie bijlage 3D). Deze staan in de omgevingsvisie van de NKV¹. De werkgroep heeft deze locaties beoordeeld. Passen de gewenste locaties ook bij de ontwikkeling van de omgeving en de natuurwaarden? Dan kan een initiatiefnemer – zoals een gemeente – een vergunning aanvragen voor die locatie. Niet alle gewenste kitesurflocaties zijn mogelijk in het IJsselmeergebied. Bij het maken van de keuzes houdt de werkgroep rekening met zowel kitesurfen als de natuur (zie bijlage 4B).

¹ Voor meer informatie over kitesurfen, veiligheid en regelgeving, zie: [omgevingsvisie Nederlandse Kitesurf Vereniging](#)

2.3 Regels

Op dit moment geldt de onderstaande wet- en regelgeving voor kitesurfen in het IJsselmeergebied:

- a. **Het Binnenvaartpolitiereglement (BPR).** Kitesurfen is verboden op binnenwater, tenzij een ontheffing voor een gebied is verleend. Een ontheffing wordt verleend als de aangevraagde kitesurflocatie door Rijkswaterstaat als nautisch 'veilig' is beoordeeld en er draagvlak is bij o.a. de provincie, gemeente en andere watergebruikers.
- b. **De Wet natuurbescherming.** Kitesurfen is verboden, tenzij een vergunning voor een bepaalde locatie is verleend. Een vergunning kan verleend worden voor een locatie, mits kan worden aangetoond dat het kitesurfen geen significante gevolgen heeft voor de aangewezen natuurwaarden in de omgeving.
- c. **Natura 2000-beheerplan voor het IJsselmeergebied.** De kwetsbare natuur moet beschermd worden en aantasting van de natuurwaarden moet worden voorkomen. De locaties die kitesurfers al gebruikten voor 2017 zijn onderzocht voor het Natura 2000-beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023. Hierbij is beoordeeld of kitesurfen significante negatieve gevolgen heeft voor de aangewezen natuurwaarden. Als kitesurfen zeker geen significante gevolgen heeft voor die natuurwaarden, is er geen

vergunning nodig voor die locatie. De kitesurflocatie is dan toegestaan. Dit geldt alleen als de locatie niet te veel verandert, vergeleken met de datum van het onderzoek (30 maart 2010). Sommige locaties zijn 'vrijgesteld onder voorwaarden'. Door kitesurfen bijvoorbeeld alleen toe te staan tussen bepaalde tijdstippen, heeft kitesurfen zeker geen significante gevolgen voor die natuurwaarden. Sommige gewenste kitesurflocaties staan niet in het Natura 2000-beheerplan, omdat het niet zeker is dat kitesurfen daar geen significante gevolgen heeft. Voor deze locaties geldt een apart vergunningenspoor. Dit betekent dat er nader onderzoek naar aanpassingen nodig is. Een vergunning is pas mogelijk als uit onderzoek blijkt dat de locatie

geen significante gevolgen kan hebben voor de natuurwaarden.

- d. **De Gedragscode Waterrecreatie IJsselmeergebied.** Deze gedragscode is onderdeel van het Natura 2000-beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023. Hierin staat welk natuurvriendelijk gedrag waterrecreanten willen laten zien in het gebied en in het bijzonder in drie gebieden die kwetsbaar zijn voor verstoring: de Gouwezee, Pampushaven en de kustzone van Muiden. Als blijkt dat deze aanpak niet werkt, zoeken de partijen samen naar betere oplossingen. Als dit niet lukt en de natuurwaarden blijven achteruitgaan, blijft er één oplossing over: de gebieden sluiten voor waterrecreatie.

Kitesurflocatie Bataviastrand (Lelystad)

2.4 Handhaving

In het IJsselmeergebied zijn veel toezichthouders en handhavers aanwezig. Zij hebben verschillende achtergronden. Ze werken bijvoorbeeld bij ministeries, provincies en politie. Ze werken ook bij natuurbeschermingsorganisaties en terreinbeheerders, zoals Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en It Fryske Gea. Daarnaast zijn er toezichthouders aanwezig via de

sportvisserijverenigingen en faunabeheergroepen. De verschillende partijen moeten goed samenwerken. Er is afgesproken dat de provincie Flevoland de coördinatie heeft, vanwege haar centrale ligging. Met het beleidskader voor handhaving en via de OFGV organiseert de provincie Flevoland toezicht en handhaving in het IJsselmeergebied.

Handhavingsplan

Bij de vaststelling van het Natura 2000-beheerplan voor het IJsselmeergebied is ook het Handhavingsplan IJsselmeergebied 2017-2023 vastgesteld. Het doel van het handhavingsplan is om de Natura 2000-doelen te bereiken door toezicht en handhaving. De belangrijkste boodschap van het handhavingsplan is: "Ik pas op het IJsselmeer". Iedereen die in het IJsselmeergebied aanwezig is, houdt zo rekening met de natuurwaarden van het gebied. Deze boodschap is onderdeel van de Gedragscode Waterrecreatie IJsselmeergebied.

In het kader van de handhaving zijn er twee platforms opgericht:

- Platform 'de Randmeren' (Zwarte Meer, Ketelmeer & Vossemeer en Veluwerandmeren)
- Platform 'Eemmeer & Gooimeer, Markermeer & IJmeer en IJsselmeer'

Voor elk platform is een uitvoeringsprogramma.

Handhavers werken voor de provincies op basis van het handhavingsplan. In Fryslân zorgen twee partijen voor de handhaving: de FUMO (omgevingsdienst) en It Fryske Gea. In Flevoland zorgt de OFGV voor de handhaving. De OFGV zorgt ook voor de handhaving bij de Randmeren in de Gelderse en Utrechtse delen van het water. In Noord-Holland verzorgt de OD NHN (omgevingsdienst Noord-Holland Noord) de handhaving. Overijssel heeft eigen handhavers (zie bijlage 6).

Om op het water te kunnen handhaven is een boot nodig en hulp vanaf de kant. Niet alle handhavende partijen hebben de beschikking over een boot of over boten die geschikt zijn voor ondiep water. Voor de handhaving bij de Randmeren is er het Randmerenconvenant: politie en handhavende organisaties varen volgens een rooster.

Als kitesurfers regels overtreden, geven handhavers een waarschuwing of een boete. Als andere partijen zien dat kitesurfers regels overtreden, bellen zij de handhavers. Andere partijen zijn bijvoorbeeld de NKV, spotbeheerders, politie, terreinbeheerders en natuurorganisaties. Het is lastig om kitesurfers een boete te geven als ze op het water zijn. Het is dan namelijk niet goed te zien wie de overtreder is. De kitesurflocatie is soms slecht aangegeven. De bebording is niet altijd duidelijk. Dit maakt het voor de handhavers lastig om de kitesurfers aan te spreken.

Top 10 handhaving

In 2014 en 2019 is er onderzoek gedaan naar de risico's die activiteiten in het IJsselmeergebied hebben voor de natuur. Kitesurfen staat in de top 10: het blijkt één van de activiteiten met het grootste risico waarvoor handhaving belangrijk is.

InterventieKompas

De OFGV wil graag begrijpen waarom een deel van de kitesurfers zich niet aan de regels houdt. Daarom

maakt de OFGV gebruik van het InterventieKompas van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Dit is een instrument voor gedragsanalyse voor toezicht en handhaving, dat zicht biedt op de motieven van de overtreders en de knoppen waar je aan kunt draaien om gewenst gedrag te stimuleren. Dit is conform het Regionaal beleidskader Vergunningen Toezicht en Handhaving 2019-2022 van de provincie Flevoland. Met deze informatie kan de OFGV manieren vinden om het gedrag van kitesurfers te verbeteren.

Het probleem is dat kitesurfers actief zijn buiten de aangewezen gebieden en tijden (illegaal kitesurfen). De meeste kitesurfers houden zich aan de regels, maar helaas is één kitesurfer al genoeg om een hele groep vogels weg te jagen terwijl ze rusten, naar voedsel zoeken of broeden. Soms zijn kitesurfscholen actief op plekken waar kitesurfen verboden is.

Nederlandse Kitesurf Vereniging (NKV)

Ook de NKV helpt om ervoor te zorgen dat kitesurfen goed verloopt. Dit doet de NKV met hulp van een spotbeheerder, kite steward, landelijke regiocoördinator, website en social media.

- **Spotbeheerder:** voor bijna iedere kitesurflocatie in het IJsselmeergebied is een vrijwilliger actief die de locatie beheert. Deze vrijwilliger noemen we een 'spotbeheerder'. De spotbeheerder heeft bijvoorbeeld contact met de gemeente, handhaving, lokale ondernemers, terreinbeheerders en de kitesurfers.

- **Kite steward:** kite stewards zijn vrijwilligers die informatie delen met andere kitesurfers op de kitesurflocatie. Ze geven bijvoorbeeld uitleg over veiligheid en de grenzen van de locatie.
- **Landelijke regiocoördinator:** de landelijke regiocoördinator organiseert het werk van vrijwilligers. De landelijke regiocoördinator deelt kennis met de vrijwilligers en werkt aan landelijke en provinciale kitesurf-gerelateerde thema's.
- **Website:** op de [website](#) van de NKV staat bijvoorbeeld informatie over alle kitesurflocaties en veiligheidstips.
- **Social media:** de NKV bereikt de meeste mensen via social media. Er zijn bijvoorbeeld groepen op [Facebook](#) en WhatsApp in Nederland, Duitsland en België.

2.5 Waar gaat het goed?

Fryslân: 7 kitesurflocaties door goede samenwerking

Na een bijzondere groei van het kitesurfen en om een algeheel verbod op kitesurfen te voorkomen, heeft het Bestuurlijk Platform Friese IJsselmeerkust in 2003 een werkgroep opgericht. Dit is de werkgroep 'Kitesurfen Friese IJsselmeerkust'. Deze werkgroep bestaat uit verschillende partijen: kitesurfers en de NKV, handhavers, natuurorganisaties en overheden. De werkgroep kreeg de opdracht om een aantal gebieden voor kitesurfers in te richten langs de Friese

IJsselmeerkust. Door goede samenwerking heeft de werkgroep kitesurfen mogelijk gemaakt op 7 locaties in Fryslân. De werkgroep heeft hierbij ook gelet op de natuur en andere sporten in het gebied, zoals zeilen, varen, zwemmen en windsurfen.

Deze kitesurflocaties in Fryslân zijn veilig voor alle bezoekers. Er zijn letterlijk grenzen gesteld voor kitesurfen. Dit is belangrijk voor de natuur. Hiervoor was ook veel steun van natuurorganisaties.

De kitesurfers hebben meer ruimte gekregen. Borden maken duidelijk waar kitesurfen wel en niet is toegestaan. Eerst waren kitesurfers actief langs de hele kust van Fryslân. Nu zijn ze veel meer actief rond deze 7 kitesurflocaties bij de Friese IJsselmeerkust.

De partijen uit de werkgroep hebben nog steeds goed contact met elkaar. De NKV, handhavers en de terreinbeheerder overleggen met elkaar. Zo zorgen ze samen voor goed toezicht in het gebied.

Noord-Holland: 2 goede kitesurflocaties voor beginners

Aan de Noord-Hollandse kust zijn 2 goede kitesurflocaties voor beginners: Schellinkhout (bij Hoorn) en Muiderberg. Het water is daar namelijk ondiep en de locaties kunnen het hele jaar gebruikt worden. Deze locaties liggen naast een officiële zwemlocatie. De locaties voor de kitesurfers en de locatie voor de zwemmers zijn goed van elkaar gescheiden door een ballenlijn in het water. Er staan ook duidelijke informatieborden.

Flevoland: een nieuwe toplocatie voor gevorderden

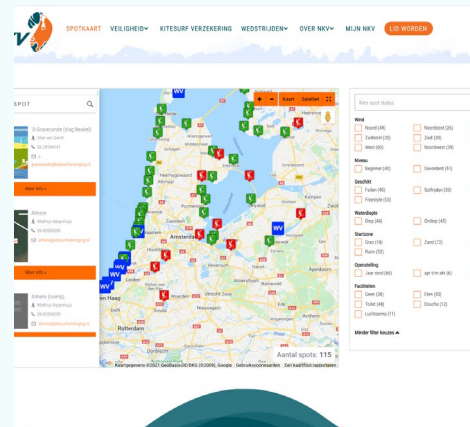
Bij de dijkversterking van de Houtribdijk in 2019 zijn ook de wensen van de kitesurfers meegenomen. Zo is er een groot watersportstrand ontstaan bij de Houtribsluizen: Bataviastrand Lelystad. Dit is een toplocatie voor gevorderde kitesurfers. De Houtribdijk heeft zo een tweede functie gekregen. Dit nieuwe strand was een initiatief van provincie Flevoland. Het strand is opgenomen in de ontwikkelingsvisie Nationaal Park Nieuw Land en de kustvisie Lelystad 2030.

Informatiebord bij Kornwerderzand

Kleding Local Kite Steward

Locatie op de NKV-Spotkaart

Bataviastrand (Lelystad)

Muiderberg

3 De opgave

De uitgangspunten voor het Toekomstbeeld zijn beschreven. Vervolgens zijn de knelpunten voor zowel de natuur als het kitesurfen en de handhaving benoemd in dit hoofdstuk. Dat zijn zeven factoren die het lastig maken om de natuurwaarden te beschermen in het gebied, zes factoren die het kitesurfen lastig maken en zes andere factoren die het lastig maken om verboden activiteiten van kitesurfers aan te pakken.

3.1 Uitgangspunten

De onderstaande uitgangspunten zijn belangrijk voor het Toekomstbeeld Kitesurfen in het IJsselmeergebied:

- Kitesurfen mag geen significante gevolgen hebben voor de beschermde natuurwaarden.
- De beschermde natuurwaarden worden uitgedragen.
- De natuurwaarden worden zo mogelijk versterkt.
- Er wordt gestreefd naar voldoende kitesurflocaties voor verschillende windrichtingen en verschillende niveaus.
- Partijen werken samen om nieuwe kitesurflocaties mogelijk te maken, te verbeteren of te sluiten. Hierbij letten ze op de wensen van kitesurfers, ontwikkelruimte en natuurwaarden.
- Kitesurfers, de NKV, overheden, omgevingsdiensten en overige handhavende organisaties zorgen samen voor een afgestemd beleid, uitvoering, toezicht en handhaving. Het doel is dat kitesurfers de regels volgen.
- Er is veiligheid voor de kitesurfers, overige waterrecreanten en de scheepvaart.

3.2 Knelpunten

Om te komen tot het Toekomstbeeld Kitesurfen in het IJsselmeergebied, heeft de werkgroep bepaald wat de knelpunten zijn in het IJsselmeergebied.

Knelpunten natuur

Er zijn knelpunten voor de natuur. Dit betekent dat er factoren zijn die het lastig maken om de natuurwaarden te beschermen.

Factor 1. Onvoldoende rust en ruimte voor vogels

Vogels kunnen verstoord worden door kitesurfers en andere watersporters en -recreanten, schepen en vissersboten in het gebied. De verstoring kan ervoor zorgen dat vogels de locaties waar ze broeden, rusten, ruien en foerageren tijdelijk of permanent verlaten. Het gebied verliest dan zijn waarde voor de vogels. Door langere zomers wordt het recreatie seizoen verlengd. Vogels die in de zomer en begin najaar komen overwinteren, ruien of hun broedseizoen verlengen, kunnen daardoor meer last hebben van de recreatie.

In het Natura 2000-beheerplan voor het IJsselmeergebied is ervan uitgegaan dat rustgebieden volgens de nieuwe Wet natuurbescherming worden ingesteld. Dit betekent dat in deze gebieden geen recreatie is toegestaan. Het gaat hierbij alleen om de rustgebieden die onder de oude Natuurbeschermingswet zijn aangewezen (artikel 17) en die onder de nieuwe Wet natuurbescherming via toegangsbeperkingsbesluiten (TBB) bekrachtigd worden. De rust-knelpunten in Eemmeer & Gooimeer Zuidoever zijn daarmee opgelost.

In vier andere gebieden zijn aanvullende maatregelen nodig en in het beheerplan opgenomen om ervoor te zorgen dat vogels voldoende rust hebben:

1. Veluwerandmeren: nieuwe afsluitingen
2. IJsselmeer (de Kreupel): uitbreiden afsluitingen
3. Ketelmeer & Vossemeer (IJsselmonding): uitbreiden afsluitingen
4. Markermeer & IJmeer: toepassen van de Gedragscode Waterrecreatie IJsselmeergebied, waarbij aan kitesurfers en andere watersporters voorlichting wordt gegeven over de vogels in het gebied en natuurvriendelijk varen

Met bovenstaande maatregelen zouden alle actuele knelpunten met betrekking tot rust voor vogels opgelost moeten zijn. In de evaluatie van het eerste beheerplan moet blijken of de maatregelen uitgevoerd zijn en of de maatregelen werken, ook in het licht van nieuwe actualiteiten.

In het beheerplan is op de kaart gezet welke delen van het IJsselmeergebied gesloten zijn voor bezoek en welke delen gevoelig zijn voor verstoring van watervogels. Deze kaart staat in het toetsingskader 'jachthavens' (zie Natura 2000-beheerplan IJsselmeergebied, Toetsingskader, Figuren 5.1-5.5).

Factor 2. Onvoldoende rietmoeras voor vogels

Moerasvogels waarvoor het IJsselmeergebied is aangewezen zijn de roerdomp, purperreiger, lepelaar, bruine kiekendief, porseleinhoen, snor, rietzanger en grote karekiet. Een groot aantal van deze vogelsoorten staat onder druk, waardoor extra inspanning vereist is om het leefgebied in orde te maken. De rietlanden waarin deze vogels broeden en foerageren zijn van lage kwaliteit. Er is over het algemeen te weinig variatie in riet. Er is ook een gebrek aan overjarig riet en waterriet. Recreatie, bijvoorbeeld langs oevers of bootjes in het riet, kan verstorend werken voor moerasvogels.

Factor 3. Onvoldoende kale grond voor vogels

De visdief, bontbekplevier en aalscholver broeden op gronden waar geen of weinig planten groeien. Rust, voldoende voedsel en gebieden zonder predatoren zijn belangrijke factoren om succesvol jongen groot te brengen. Recreatie, bijvoorbeeld kitesurfen, te dicht bij een broedlocatie kan leiden tot een verminderd broedsucces. Vogels zoals de zwarte stern, reuzenstern en aalscholver gebruiken de kale gronden om veilig te rusten. Zonder actief beheer door terreineigenaren verdwijnen de gronden waar weinig of geen planten groeien. Het doel is om het kale grondgebied uit te breiden voor broedende en rustende vogels.

Factor 4. Onvoldoende voedsel voor vogels

Sinds de jaren negentig is het aantal vogelsoorten in het IJsselmeer en Markermeer & IJmeer verminderd.

Dit komt waarschijnlijk doordat er steeds minder voedsel beschikbaar is in het gebied. Vooral de vogels die vis en bodemdieren (mossels) eten, hebben het moeilijk, zoals de tafeleend, brilduiker, kuifeend, topper, aalscholver, fuut, grote zaagbek, dwergmeeuw, zwarte stern, visdief en het nonnetje. De belangrijkste oorzaak is waarschijnlijk een dalend voedselaanbod, maar ook andere factoren kunnen een rol spelen.

Factor 5. Onvoldoende kwaliteit en omvang van habitattypen

In het IJsselmeergebied zijn verschillende habitattypen beschermd in het kader van Natura 2000. Deze habitattypen herbergen verschillende soorten

beschermde planten en zijn leefgebieden voor verschillende soorten dieren. De grootte en kwaliteit van sommige habitattypen is onvoldoende. De grootte en kwaliteit van **ruigten en zomen** zijn bijvoorbeeld onvoldoende in het IJsselmeer en Zwarte Meer. Dit komt door de groei van bomen en struiken. Voor een aantal plekjes is meerdere jaren beheer nodig. Dit geldt voor plekjes waar **trilvenen met groenknolorchis** groeien. Deze natuur groeit in buitendijkse gebieden langs de Friese kust van het IJsselmeer. Ook voor buitendijkse **natte graslanden met Kievitsbloemen** (langs het Zwarte Water) is beheer nodig. Er is inzet nodig voor de vochttoestand.

Factor 6. Onvoldoende bekendheid natuurwaarden

Er is te weinig waardering voor de natuurwaarden in het IJsselmeergebied. Dit komt doordat de natuurwaarden niet bekend genoeg zijn. Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk heeft de pluspunten van het IJsselmeergebied geschetst.

Pluspunten van de natuur in het IJsselmeergebied

De kwaliteit van onze omgeving heeft een grote invloed op onze kwaliteit van leven. Dit beseffen we niet altijd. Water is een centraal onderdeel van deze kwaliteit. Nederland is een waterland. Het IJsselmeergebied heeft een grote invloed op de kwaliteit van onze leefomgeving. Het IJsselmeergebied wordt gezien als het Blauwe Hart van Nederland en het grootste zoetwatermeer van West-Europa.

Het IJsselmeergebied heeft unieke eigenschappen die het gebied bijzondere kwaliteiten geven. Deze unieke eigenschappen zijn bijvoorbeeld de rijke biodiversiteit, de ongerepte natuur (zoals wind, openheid en weidse ruimte), het zand en slib, maar ook het schone zoete water en de grote groepen trekvogels.

Factor 7. Onvoldoende steun voor de natuurwaarden

Sommige kitesurfers beseffen niet dat ze te gast zijn in een beschermd natuurgebied. Ze voelen zich onvoldoende verantwoordelijk.

Overzicht knelpunten natuur

In tabel 2 staat een overzicht van alle knelpunten in de natuur. In de tabel staan knelpunten voor het hele IJsselmeergebied en voor verschillende meren (watergebieden) in het IJsselmeergebied. Voor de watergebieden is de indeling gebruikt uit het Natura 2000-beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023.

Tabel 2 Knelpunten per watergebied

Watergebied	Knelpunten
Gehele IJsselmeergebied	<ul style="list-style-type: none"> • Onvoldoende rust en ruimte voor vogels • Onvoldoende rietmoeras voor vogels • Onvoldoende kale grond voor vogels • Onvoldoende voedsel voor vogels • Onvoldoende kwaliteit en omvang van habitattypen • Onvoldoende bekendheid natuurwaarden • Onvoldoende steun voor de natuurwaarden
IJsselmeer	<ul style="list-style-type: none"> • Onvoldoende kennis over rust en ruimte voor twee locaties in het IJsselmeer (It Soal te Workum en bij Medemblik). Hier is niet zeker of kitesurfen significante negatieve gevolgen heeft voor de natuur. Bij It Soal liggen belangrijke gebieden voor lepelaars, ganzen, eenden, steltlopers en sterns binnen de verstoringszone (700 meter) van kitesurfers. Bij Medemblik gaat het om belangrijke rust- en ruigebieden voor de fuut, kleine zwaan, meerkoet, smient, wilde eend en wintertaling. Van sommige soorten zijn de aantallen op dit moment lager dan de Natura 2000-doelen. Rust en ruimte zijn belangrijk in het gebied.
Markermeer & IJmeer	<ul style="list-style-type: none"> • Onvoldoende rust en ruimte voor veel vogels aan het einde van de zomer en in de winter bij de kitesurflocaties Warder, Hemmeland en Muiderberg. Daarom gelden er daar voorwaarden voor kitesurfen. Zo voorkomen we dat kitesurfers de volgende vogels verstoren: de brilduiker, smient, kuifeend, meerkoet en het nonnetje. De voorwaarden verzekeren ook dat we de doelen voor de Natura 2000-gebieden bereiken.

Knelpunten kitesurfen

Er zijn knelpunten voor kitesurfers. Dit zijn factoren die kitesurfen lastig kunnen maken.

Factor 1. Drukke locaties

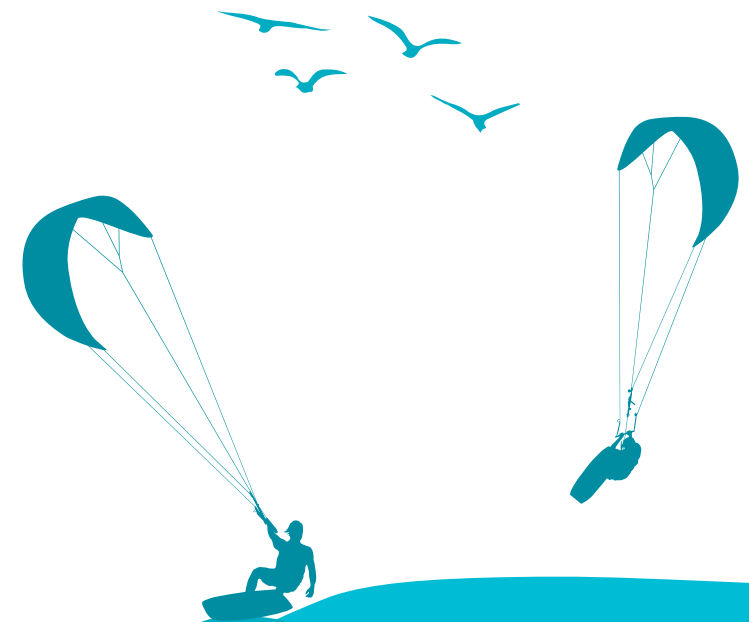
Het aantal kitesurfers in het IJsselmeergebied is de laatste jaren gegroeid. Daardoor is het drukker op de kitesurflocaties. Het is nu nodig om de locaties beter in te richten. Een nieuwe inrichting verbetert de veiligheid en kan de wensen van kitesurfers waarmaken.

Kitesurfers zijn ook actief op verboden plekken. De plekken zijn verboden, omdat kitesurfers daar de natuur verstoren of omdat de toets op de veiligheid niet is uitgevoerd. Dat de kitesurfers actief zijn op deze plekken, komt mede doordat de toegestane locaties te klein zijn en er te weinig plekken zijn voor bepaalde windrichtingen. Als er bijvoorbeeld 1000 kitesurfers willen kitesurfen bij oostenwind in de winter, zijn er geen geschikte locaties langs de Noordzee. Twee locaties in het IJsselmeergebied zijn dan wel geschikt: Edam Noord en Mirns. Daar is plek voor maximaal 300 kitesurfers. Dit betekent dat er 700 kitesurfers thuis moeten blijven of een andere (verboden) plek zoeken.

Factor 2. Wet- en regelgeving: toetsing duur en soms onvolledig

Het kost veel tijd en geld om nieuwe locaties te toetsen aan de Wet natuurbescherming en het Binnenvaartpolitiereglement. De meeste locaties die al bestaan in het gebied zijn onderzocht voor het beheerplan. Bij dit natuuronderzoek is voor alle kwetsbare watervogels uitgegaan van een algemene verstoringsafstand van 700 meter. Voor een vergunde locatie is ook een ontheffing van het Binnenvaartpolitiereglement nodig.

Factor 3. Wet- en regelgeving: locaties uitbreiden moeilijk

Er zijn weinig mogelijkheden om locaties te verbeteren of uit te breiden. Kitesurfen kan niet overal in het IJsselmeergebied. Er bestaan namelijk onveilige plekken. Ruimte is ook een probleem, want ook andere vormen van waterrecreatie en beroepsvaart hebben ruimte nodig. Kitesurflocaties liggen vaak direct naast officiële zwemlocaties. Deze locaties zijn aangewezen om in het zwemseizoen (mei-oktober) veilig te kunnen zwemmen. Buiten het zwemseizoen zwemmen hier geen mensen. Kitesurfers willen hier dan kitesurfen en gebruik maken van ligweides en stranden. Kitesurfen neemt veel plek in. Als een kite op drift raakt en de lijnen een persoon raken, kan dat voor levensgevaarlijke situaties zorgen. Niet alleen de onveiligheid en gedeelde ruimte maken het lastig om locaties uit te breiden. De natuur speelt ook een rol: kitesurfers kunnen de vogels verstoren. Mede daarom is kitesurfen alleen toegestaan op locaties met een vergunning.

Factor 4. Onduidelijke markering

Er staan meestal borden op het land en er liggen boeien in het water die de grenzen van de kitesurflocatie aangeven. Deze markering is niet altijd duidelijk en soms afwezig (bij niet-vergunde locaties). Daardoor is het voor kitesurfers niet altijd bekend waar en wanneer zij mogen kitesurfen.

Factor 5. Geen eenduidige aanpak

Kitesurfers gebruiken een ruimte vaak voor een dag of een dagdeel. Ze hebben voldoende wind en de juiste windrichting nodig. De kitesurfers verplaatsen zich daarom langs het IJsselmeergebied op zoek naar een plek met de juiste windrichting. De basisregels zijn overal hetzelfde, maar lokaal en regionaal zijn er verschillende initiatiefnemers van locaties. Zo heeft elke locatie eigen huisregels en bijvoorbeeld andere informatieborden.

Overzicht knelpunten kitesurfen

In tabel 3 staat een overzicht van de knelpunten voor kitesurfen per provincie.

Knelpunten handhaving

Onderstaande factoren maken het lastig om verboden activiteiten van kitesurfers aan te pakken.

Factor 1. Gedrag kitesurfers

Er zijn enkele kitesurfers die lak aan de regels hebben en slecht aanspreekbaar zijn.

Factor 2. Onvoldoende voorlichting

Er is weinig voorlichting en communicatie speciaal voor kitesurfers (over illegaal kitesurfen en de verstoring van natuur).

Tabel 3 Knelpunten per gebied

Provincie	Knelpunten windrichtingen	Overige knelpunten
Fryslân	<ul style="list-style-type: none"> • Er is geen noordenwindlocatie. • Mirns is de enige oostenwind- en zuidoostenwindlocatie.	<ul style="list-style-type: none"> • Drukke en onveiligheid bij Workum en Mirns: door de handige ligging, heupdiep water en de populariteit van kitesurfen zijn Workum en Mirns bijzonder drukke locaties. Door de enorme drukte zijn deze kitesurflocaties soms minder veilig. Bezoekers hebben soms het gevoel dat ze naar een andere plek moeten verhuizen. Dit zijn andere kitesurfers, maar ook windsurfers en mensen die op het strand liggen. Met laag water is het te ondiep. Dit zorgt soms ook voor onveilige situaties. • Kornwerderzand heeft last van flinke stranderosie. • Hindeloopen heeft nu door stranderosie geen veilige toegang tot het water. Daardoor wordt deze locatie weinig gebruikt. • Stavoren heeft een klein strand en stenen in het water.
Noord-Holland	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een tekort aan zuiden- t/m westenwindlocaties (nu alleen Schellinkhout). • Er is een tekort aan noorden- t/m oostenwindlocaties in de winter (nu alleen Edam-Noord en Muiderberg).	<ul style="list-style-type: none"> • Vier locaties zijn slecht aangegeven (deze locaties zijn via het beheerplan vrijgesteld van vergunningplicht maar ontheffing vanuit Binnenvaartpolitiereglement moet nog worden geregeld). • Bij Enkhuizen is het water niet veilig toegankelijk. • Er is een tekort aan locaties dieper dan 1,2 meter (nu in de winter geen).
Flevoland	<ul style="list-style-type: none"> • Er is geen oostenwindlocatie. Bij noorden- t/m zuidwestenwind (Almere en Lelystad) zijn er in Flevoland het hele jaar kitesurflocaties beschikbaar. Langs de Randmeren aan de kant van Gelderland is het hele jaar plek om te kitesurfen bij zuidwesten- t/m noordwestenwind (Strand Horst). In de zomer is er nog een kleine, extra plek voor zuidwestenwind (Elburg). Er missen dus plekken voor oostenwind.	<ul style="list-style-type: none"> • De locatie bij Almere is onveilig voor de grote groep beginners. • De locatie bij Wolderwijd (Strand Horst) is te druk.

Factor 3. Groot handhavingsgebied

De kitesurflocaties in Noord-Holland, aan de IJsselmeer- en Markermeerzijde van Flevoland en de Randmeren vormen een groot handhavingsgebied. Er is onvoldoende toezicht op het land en in het water. De handhaver kan niet altijd op meldingen reageren of komt te laat vanwege de grote afstanden.

Factor 4. Ondiep water

Handhaving is lastig door het ondiepe water. Niet alle handhavende partijen hebben namelijk boten die geschikt zijn voor ondiep water.

Factor 5. Onvoldoende samenwerking

Voor goed toezicht is er meer samenwerking nodig tussen de betrokken partijen per locatie. Voor goede handhaving is er samenwerking nodig op en langs het water. Hiervoor zijn niet altijd genoeg handhavers en materiaal beschikbaar.

Factor 6. Heterdaad onmogelijk

Met een kite op het land staan is geen overtreding. Het zou goed zijn als 'aanstalten maken' om te gaan kitesurfen in een niet officieel kitesurfgebied strafbaar is.

Illegaal kitesurfen bij Andijk

4 Van opgave naar mogelijke oplossingen

Om knelpunten op te lossen, heeft de werkgroep geïnventariseerd welke mogelijkheden er zijn om de beschermde natuur, het kitesurfen en handhaving in het IJsselmeergebied te verbeteren.

4.1 Oplossingen natuur

Kitesurflocaties sluiten

Er zijn plekken die kitesurfers bijna niet gebruiken, terwijl het wel mogelijk is. Dit komt bijvoorbeeld doordat er aanpassingen nodig zijn voor de kitesurfers. Sommige kitesurflocaties liggen dicht bij een kwetsbaar natuurgebied. Het kan een goed idee zijn om deze plekken te sluiten voor kitesurfers. Dit vergroot de kans dat er een vergunning (Wet natuurbescherming) komt voor een aangepaste of nieuwe plek. De kitesurflocatie Hemmeland (Monnickendam) is een goed voorbeeld, omdat hier een zeer klein aantal kitesurfers een korte periode (1 april-1 juli) kan kitesurfen. Terwijl de Gouwe een verstoringgevoelig gebied is.

Nieuwe kitesurflocaties alleen toestaan op bepaalde plekken

Voor het toekomstbeeld zijn de wensen van de kitesurfers onderzocht. Op welke plekken willen ze graag kitesurfen? Waar kitesurfen ze precies? Met experts is ook onderzocht op welke plekken dit significante gevolgen heeft voor de natuur. We wegen natuur en kitesurfen goed tegen elkaar af, waarbij de natuurwaarden prioriteit hebben. Zo kan de rust voor de vogels verbeterd worden.

Alle nieuwe locaties die de NKV wenst, zijn op de kaart gezet: **de wensenkaart** van de NKV (bijlage 3D). Er is onderzoek gedaan naar factoren die kitesurfen

lastig of onmogelijk kunnen maken. Bijvoorbeeld: vaargeulen, windmolens, zwembgebieden, parkeerplaatsen, verstoringgevoelige en gesloten gebieden. De resultaten van dit onderzoek zijn verwerkt in **de fysieke ruimtekaart** (bijlage 3B). Zijn deze factoren aanwezig op een wenslocatie van de NKV? Dan is kitesurfen op die wenslocatie niet mogelijk. Er is ook onderzoek gedaan naar verstoringgevoelige gebieden. Waar komen grote groepen vogels (10.000-50.000 vogels) samen om te rusten of te ruïen? Op **de vogelhotspotkaart** (bijlage 3C) staan de gebieden die verstoringgevoelig en gesloten zijn voor waterrecreatie. Deze drie kaarten zijn besproken tijdens een bijeenkomst voor gebiedsexperts op 23 januari 2020. Na deze bijeenkomst heeft de

werkgroep een **onderzoekskaart voor nieuwe locaties** gemaakt (bijlage 3A). Op deze kaart staan alle gewenste plekken waar de werkgroep een goede kans ziet voor een nieuwe kitesurflocatie en die initiatiefnemers waar kunnen maken.

Nieuwe kitesurflocatie geschikt voor vogels

Het ontwerp van nieuwe kitesurflocaties met eilanden kan ook zorgen voor een speciale plek voor de watervogels: een plek waar het niet waait. Op de kitesurflocaties die al bestaan, kunnen compensatie- of mitigatiemaatregelen (bijvoorbeeld het uitbreiden van een rietkraag) helpen om de druk op de natuurwaarden te verminderen.

Voorschriften in vergunningen

Het opnemen van goede voorschriften kan eraan bijdragen dat kitesurfers zich beter aan de regels houden.

Onderzoek verstoring vogels

Tot nu toe wordt ervan uitgegaan dat watervogels niet verstoord worden als de kitesurfer 700 meter van de watervogels vandaan blijft. Deze verstoringafstand wordt meestal gebruikt in de vergunning van de Wet natuurbescherming. Provincie Flevoland heeft de kitesurflocatie Strand Horst 3 jaar laten monitoren op gebruik en verstoring van vogels, hierbij is toen een verstoringafstand vastgesteld van 700 meter voor de kleine zwaan. Voor andere soorten gelden andere verstoringafstanden. Dit kan verder onderzocht worden voor alle vogelsoorten in het IJsselmeergebied. Ook is het interessant om te onderzoeken of kitesurfers en watervogels wel tegelijkertijd op dezelfde locatie aanwezig zijn. Vogels zoeken bij harde wind namelijk windluwe plekken en de kitesurfers zoeken juist de plekken op die vol in de wind staan.

Voorlichting door NKV en RWS

Rijkswaterstaat deelt informatie over het IJsselmeergebied en de zes Natura 2000-gebieden via haar website en nieuwsbrief. De NKV kan ook een belangrijke rol spelen bij de voorlichting, want de NKV is een belangrijke en betrouwbare bron voor kitesurfers. De NKV kent de kitesurfers goed en kan hen goed bereiken. De NKV bereikt de kitesurfers via de website, social media, spot-

beheerders, surftijdschriften, surfscholen, surfwinkels en surfreisaanbieders. De NKV zou ook een community voor bewustwording kunnen starten met bijvoorbeeld een vrijwillige bijdrage daarvoor, naast het lidmaatschap (vergelijk met het PADI-lidmaatschap voor duikers).

Samenwerking met lokale partijen

Door samen te werken met lokale ondernemers, terreinbeheerders en gemeenten bij kitesurflocaties, kan er meer steun ontstaan voor de natuur. De balans tussen natuur en de sport is hierbij belangrijk. Een andere mogelijkheid is dat kitesurfers de natuur in de buurt van een kitesurflocatie adopteren. Dit betekent dat een groepje kitesurfers zich bijvoorbeeld actief inzet voor het verbeteren van de leefomstandigheden van lokale vogels.

Meer samenwerking tussen de Vogelbescherming en de NKV

De Vogelbescherming en de NKV werken samen om ervoor te zorgen dat kitesurfers kennis krijgen over vogels. Zo krijgen de kitesurfers meer begrip voor de zes Natura 2000-gebieden in het IJsselmeergebied. Het is mogelijk om de samenwerking tussen de Vogelbescherming en de NKV uit te breiden. Het is bijvoorbeeld een idee om een vogellogo te plaatsen op de kleding van de kite stewards. Zo is het duidelijk dat de kite steward en de NKV opkomen voor de vogels bij het kitesurfen.

4.2 Oplossingen kitesurfen

Verbeteren kitesurflocaties

Door de inrichting van kitesurflocaties te verbeteren, worden kitesurflocaties veilig en aantrekkelijk. Denk aan onderstaande maatregelen:

- Een zandstrand of grasstrook creëren waar kitesurfers hun kite veiliger kunnen oplaten, landen en laten drogen
- Gevaarlijke hindernissen op land en water verwijderen (bijvoorbeeld palen en bomen)
- Golfbrekers of strekdammen aanleggen om de omstandigheden te verbeteren voor kitesurfers die van vlak water houden en voor watervogels die behoefte hebben aan windluwe plekken
- Meer ruimte creëren voor kitesurfers op het water
- Ondiepe plekken maken die veilig zijn voor beginners (omdat ze er kunnen staan) en fijn kunnen zijn voor gevorderden (omdat er weinig golven zijn)
- Meer parkeerplaatsen creëren
- Hulpmiddelen installeren, zoals toilet en douche
- Horeca mogelijk maken
- Borden op het land en boeien in het water plaatsen om de locatie aan te geven

Veel gebieden zijn niet alleen kitesurfgebieden, maar bedienen meer gebruikers. Daar zal gekeken worden hoe de locatie voor alle gebruikers aantrekkelijk en veilig gehouden kan worden. Als het nodig is, kunnen de gebieden ook in zones verdeeld worden.

In tabel 4 en 5 staat een overzicht van alle acties voor de inrichting van de bestaande vergunde kitesurflocaties. In deze overzichten staat aangegeven hoe belangrijk de acties zijn. De acties met prioriteit 1 zijn het belangrijkste. De acties met prioriteit 3 zijn minder belangrijk en kunnen wachten. De acties die al lopen, staan in tabel 4. In tabel 5 staat een overzicht van de nieuwe gewenste acties voor locaties, per provincie.

Let op:

- De acties die in tabel 5 staan, worden nog niet allemaal opgepakt in de periode 2021-2025. De acties die wel opgepakt worden in de periode 2021-2025 staan in hoofdstuk 5.
- In Noord-Holland zijn er vier locaties die wel beoordeeld zijn met een natuurtoets die kitesurfen mogelijk maakt, maar waar geen initiatiefnemer is die een aanvraag voor een ontheffing Binnenvaart-politiereglement bij Rijkswaterstaat heeft ingediend. Het gaat om de locaties Enkhuizen, Warder, Edam Noord en Hemmeland. Dit zijn dus geen vergunde locaties, daarom is kitesurfen hier verboden.
- Ook de locatie Blaricum is niet beoordeeld op veiligheid. Deze ligt buiten Natura 2000-gebieden, maar wel in de buurt van kwetsbare natuur. Daarom zou ook een natuurtoets aan te raden zijn. Kitesurfen is hier nu verboden.

Tabel 4 Lopende acties inrichting kitesurflocaties

Prioriteit	Locaties Fryslân	Locaties Noord-Holland	Locaties Flevoland (en Gelderland)
1	N.v.t.	Schellinkhout: aanleg extra parkeerruimte (trekker: Recreatieschap Westfriesland)	N.v.t.
2	N.v.t.	Warder*: meer parkeerplaatsen in besluitprocedure (trekker: gemeente)	N.v.t.

* Locatie is via het beheerplan vrijgesteld van vergunningplicht en in gebruik, maar ontheffing vanuit BPR moet nog geregeld worden.

Tabel 5 Gewenste acties inrichting kitesurflocaties

Prioriteit	Locaties Fryslân	Locaties Noord-Holland	Locaties Flevoland (en Gelderland)
1	Mirns: vergroting ruimte op het land onderzoeken, informatie en betonning verbeteren (trekker: N.T.B.)	N.v.t.	Strand Horst: onderzoeken mogelijke uitbreiding oppervlak in samenhang met Zeewolde/Harderwijk (trekker: gemeente) Almere: aanleg strand en onderzoeken plaatsen golfbrekers (trekker: gemeente Almere)
2	Stavoren: strand vergroten en stenen verwijderen (trekker: N.T.B.) Kornwerderzand: stranderosie aanpakken (trekker: N.T.B.) Hindeloopen: stranderosie aanpakken (trekker: N.T.B.) Workum: onderzoeken mogelijkheid tot uitbreiding kitezone in richting westelijke vaargeul (trekker: N.T.B.)	Medemblik Vooroever: sanitair, beperkte horeca (trekker: gemeente Medemblik) Warder*: watertoegang verbeteren (geen trekker) Enkhuizen*: watertoegang verbeteren (geen trekker) BPR-ontheffingen aanvragen voor locaties Warder, Edam Noord, Enkhuizen (trekker: provincie Noord-Holland)	N.v.t.
3	N.v.t.	Muiderberg: onderzoek gebruik zwemlocatie in winter (trekker: provincie Noord-Holland)	N.v.t.

* Locatie is via het beheerplan vrijgesteld van vergunningplicht en in gebruik, maar ontheffing vanuit BPR moet nog geregeld worden.

N.T.B. = nog te bepalen.

In bijlage 4A staat een uitgebreid overzicht van de verbetermogelijkheden en acties per kitesurflocatie. Dit overzicht geeft ook weer wat de verbeteringen voor een kitesurflocatie opleveren en hoe belangrijk de verbeteringen zijn.

Meer tijd

Kitesurfers willen graag dat kitesurflocaties het hele jaar open zijn. Kitesurflocaties hebben meestal alleen een vergunning voor de zomer. De vergunning let op de bescherming van grote groepen wintervogels in de buurt van de locatie. Locaties kunnen alleen langer openblijven als uit onderzoek blijkt dat dit geen significante gevolgen heeft voor de natuurwaarden.

Gebruik van zwemlocaties

Kitesurfers willen graag meer ruimte op het land en water. Dit kan door gebruik van de officiële zwemlocaties buiten het zwemseizoen. Kitesurflocaties liggen vaak direct naast officiële zwemlocaties. In het zwemseizoen (1 mei-1 oktober) zwemmen daar veel mensen. Kitesurfen is daar dan verboden op basis van de Europese zwemwaterwetgeving (WHVBZ). Buiten het zwemseizoen is kitesurfen hier niet verboden. Onderzoek kan aantonen of het mogelijk is om buiten het zwemseizoen te kitesurfen op de officiële zwemlocaties. Voor uitbreiding van het kitesurfgebied in de periode 1 oktober-1 mei is een natuurtoets en veiligheidstoets nodig en goedkeuring van de terreinbeheerder.

Meer kitesurflocaties

Kitesurfers hebben behoefte aan voldoende locaties bij elke windrichting, zodat zij bij een bepaalde windrichting niet slechts op één locatie kunnen kitesurfen.

In de Metropoolregio Amsterdam is veel vraag naar een kitesurflocatie dicht bij huis. Daarom zijn in de provincie Noord-Holland bij ontwikkelingen van het Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam twee locaties onderzocht: Hoorn (stadsstrand) en Edam Zuid. Met het stadsstrand bij Hoorn kan de locatie Schellinkhout ontlast worden.

De volgende zaken zijn belangrijk voor nieuwe locaties:

- Aansluiting bij andere recreatieactiviteiten in de omgeving
- Voldoende parkeerplek
- Een locatiebeheerder en mogelijk een kitesurfschool, om beginnende kitesurfers goed te trainen en voorlichting te geven over de natuur
- Markering van de locatie

De initiatiefnemer van de kitesurflocatie moet twee dingen aanvragen:

1. Ontheffing Binnenvaartpolitiereglement
2. Vergunning Wet natuurbescherming

In tabel 6 staat een samenvatting van de locaties die een initiatiefnemer kan onderzoeken. Dit kan de initiatiefnemer onderzoeken met de trekker, als deze bekend is. De werkgroep heeft beoordeeld welke wenslocaties van de NKV het belangrijkste zijn om te onderzoeken. De acties met prioriteit 1 zijn het belangrijkste. De acties met prioriteit 3 zijn minder belangrijk.

Tabel 6 Onderzoeklocaties

Prioriteit	Locaties Fryslân	Locaties Noord-Holland	Locaties Flevoland (en Gelderland)
1	N.v.t.	Medemblik: naast regattacentrum een winterlocatie realiseren (trekker: gemeente/provincie) Stadsstrand Hoorn: natuurtoets in uitvoering als onderdeel van koppelkans dijkversteving (trekker: gemeente/provincie) Edam Zuid: natuurtoets in uitvoering als onderdeel van koppelkans dijkversteving (trekker: provincie) Wijdene: onderzoek foil-locatie (trekker: provincie)	Zeewolde: maatschappelijk draagvlak en mogelijkheid vanuit natuur onderzoeken, in samenhang met Harderwijk en Strand Horst (trekker: gemeente) Harderwijk-stadsstrand: zie Zeewolde (trekker: gemeente)
2	N.v.t.	IJburg: onderzoek waterrecreatie (trekker: gemeente) Huizen: aanhaken kustvisie, onderzoeken mogelijkheden (trekker: gemeente) Andijk: meenemen bij gebiedsontwikkeling (trekker: gemeente)	Trintelhaven IJsselmeerzijde: onderzoeken mogelijkheden (trekker: NKV)
3	N.v.t.	N.v.t.	Urk: initiatiefnemer zoeken (geen trekker)

Locaties voor nieuwe ontwikkelingen

Kitesurfen blijft zich ontwikkelen. Er is bijvoorbeeld een nieuwe vorm van kitesurfen ontstaan: foilen. Foilen is alleen mogelijk op een locatie met diep water (> 1,2 meter). Vanwege de snelheid bij het foilen zijn locaties met een groter vaargebied nodig.

Certificering van kitesurfscholen en/of kitesurfen

Om de veiligheidsrisico's te verkleinen is er behoefte aan het stellen van veiligheidseisen aan commerciële aanbieders en om daar certificering voor te ontwikkelen.

In het verlengde hiervan zouden opleiding en training voor beoefenaars ook kunnen worden doorontwikkeld in de vorm van een certificering en/of diploma. Dit is primair aan de sector zelf om te ontwikkelen, bijvoorbeeld via de Commissie Watersport Opleidingen. Het is waarschijnlijk niet haalbaar dit verplicht te stellen.

4.3 Oplossingen handhaving

Sterkere handhaving

De provincies zorgen – vanwege hun bevoegdheid op het gebied van de Wet natuurbescherming en hun verantwoordelijkheid voor de naleving van de groene wetgeving – voor de benodigde handhaving. Vanwege de centrale ligging coördineert de OFGV – namens de provincie Flevoland – toezicht en handhaving in het Natura 2000 IJsselmeergebied. De provincies kunnen de omgevingsdiensten opdracht geven om de onderstaande maatregelen te nemen:

- **Extra aandacht/handhaving voor kitesurfen:** voorlichting, begeleiding en camera's om illegaal kitesurfen te kunnen signaleren
- **Handhaving aanpassen op de kitesurfers:** letten op windrichtingen en windkrachten
- **Samenwerking verbeteren:** handhaving regelen samen met gemeenten, handhavende partijen wisselen ervaring uit, alle partijen hebben dezelfde aanpak
- **Uitvoeringsprogramma's:** handhavende partijen leggen interventie- en handhavings-inspanningen in uitvoeringsprogramma's vast
- **Evaluatie:** de interventie- en handhavings-inspanningen evalueren
- **Afspraken en regels aanpassen:** in overleg met de provincies, voor handhaving op de belangrijkste kitesurflocaties

Meer kite stewards

Kite stewards geven andere kitesurfers informatie over de grenzen van de kitesurflocaties en mogelijke gevaren. Kite stewards zijn vrijwilligers van de NKV en zijn herkenbaar aan de NKV-kleding.

Verplichte registratie van kitesurfers

Kitesurfers zijn te reguleren door middel van lidmaatschap.

- **Lid van de NKV:** als alle kitesurfers lid zijn van de NKV, genereert dit middelen die kunnen worden ingezet voor de organisatie of professionalisering van de NKV, maar bijvoorbeeld ook voor handhaving door de NKV. Vergelijk dit met de VISpas.
- **Dagregistratie:** buitenlandse kitesurfers kunnen zich voor één dag inschrijven via de website van de NKV.

Sociale omgeving van kitesurfers

Om gewenst gedrag aan te moedigen, kan de sociale omgeving van kitesurfers helpen. Elkaar aanspreken op het naleven van de regels levert meer op dan aanspreken door handhavers. Als de familie van de kitesurfers bijvoorbeeld leert dat het IJsselmeergebied een vogelparadijs is, accepteren kitesurfers de regels misschien eerder. Ook hier kan de VISpas als voorbeeld dienen.

Apart overleg voor iedere locatie

Als er voor iedere kitesurflocatie overleg is tussen de NKV, de handhaver, de Wetlandwachter en terreinbeheerder, is er beter zicht op het gebruik van een kitesurflocatie. Dit bevordert het toezicht. In Fryslân gebeurt dit al. Tijdens zo'n overleg kunnen alle partijen kennis uitwisselen over het gebruik van de locatie en de gevolgen voor de natuur. De partijen weten elkaar snel te vinden bij ongewenste situaties. Beleidsadviseurs kunnen zo'n overleg starten in Noord-Holland en Flevoland of aansluiten bij een overleg in Fryslân. Er is ook aandacht nodig voor particuliere eigenaren van kitesurflocaties.

Regels volgen makkelijker en aantrekkelijker

Er zijn manieren om regels volgen makkelijker te maken, bijvoorbeeld:

- Maak het water lastig bereikbaar op plekken waar kitesurfers niet welkom zijn.
- Zorg voor aantrekkelijke voorzieningen op plekken waar kitesurfers wel welkom zijn, zoals voldoende parkeerplaatsen, kleedhokken, douches en droge plekjes voor na het kitesurfen. Speelplekken en andere voorzieningen kunnen aantrekkelijk zijn voor een dagje uit met gezin en vrienden.

5 Van mogelijke oplossingen naar acties

In dit hoofdstuk staan de acties die de werkgroep gaat uitvoeren in de periode 2021-2025. Deze zijn verdeeld in algemene gezamenlijke acties en acties van de provincies Fryslân, Flevoland en Noord-Holland.

5.1 Algemene acties

Voorlichting

De verschillende partijen uit de werkgroep gaan zich samen inzetten om kitesurfers voorlichting te geven over de vogels en de natuur. Kitesurfers ontvangen bijvoorbeeld informatie via nieuwsbrieven. De NKV deelt informatie met de kitesurfers via filmpjes en social media, surfscholen, surfwinkels, surfreisaanbieders en surf tijdschriften. Bij kitesurflocaties kan de trekker/ initiatiefnemer borden plaatsen met informatie over de natuurwaarden.

Handhaving

Verschillende partijen gaan samen toezicht en handhaving verbeteren. De OFGV coördineert dit en richt zich bijvoorbeeld op de handhaving van illegaal kitesurfen. Dit betekent dat de handhavende organisaties ingrijpen als kitesurfers actief zijn op plekken en tijden die niet zijn toegestaan. In 2022 geven de handhavende organisaties extra aandacht aan kitesurfen.

De NKV zet kite stewards in die kitesurfers aanspreken op hun gedrag. De NKV gaat het aantal kite stewards uitbreiden. De NKV besteedt niet alleen aandacht aan veiligheid. Ook vogels krijgen aandacht in de lessen van de NKV. Beginnende kitesurfers leren hoe ze kunnen voorkomen dat ze vogels verstoren en waarom dit belangrijk is.

Onderzoek natuur en kitesurfen

In 2021 zal Rijkswaterstaat de stand van zaken over de Vogelrichtlijnsoorten t/m 2020 (trends en ruimtelijke verspreiding) in kaart brengen voor alle zes Natura 2000-gebieden in het IJsselmeergebied. Uit het onderzoek zal blijken hoe het nu met deze vogelsoorten gaat – vergeleken met het onderzoek dat is gedaan voor het eerste beheerplan (tot 2009) – en wat de gevolgen zijn voor de Natura 2000-doelen. Als voorbereiding op het volgende beheerplan zal Rijkswaterstaat ook onderzoeken over welke onderwerpen er nog onvoldoende kennis is.

Initiatiefnemers voor een kitesurflocatie onderzoeken of de nieuwe kitesurflocatie voldoet aan de Wet

natuurbescherming. Initiatiefnemers zijn bijvoorbeeld ondernemers, de NKV, een provincie of gemeente. De resultaten van de monitoring rapportage in 2021 met de vogeldata van 2008-2019 kunnen helpen om te beoordelen of de onderzochte locaties mogelijk zijn.

De provincie Noord-Holland en de NKV onderzoeken hoe kitesurfers buiten het zwemseizoen gebruik maken van de zwemwaterlocatie die grenst aan de kitesurflocatie Muiderberg. Met deze informatie kan de ruimte misschien zo ingericht worden dat kitesurfers en zwemmers de ruimte kunnen gebruiken, zonder dat er extra ruimte nodig is. Dit is alleen mogelijk als het geen significante gevolgen heeft voor de natuurwaarden.

Zwanen en kitesurfen Strand Horst

Dit is kansrijk, omdat de zwemlocatie verder van de kwetsbare natuur af is.

De provincies Noord-Holland, Fryslân en Flevoland en de NKV onderzoeken of én hoe watervogels en kitesurfers het water tegelijkertijd gebruiken. Het doel is om de kitesurfers duidelijk te maken hoe zij watervogels niet kunnen verstoren. Het plan is om drie verschillende plekken in het IJsselmeergebied te onderzoeken.

De werkgroep wil blijven bestaan om kennis en ontwikkelingen uit te wisselen en nieuwe ideeën te beoordelen.

5.2 Acties provincie Fryslân

Om knelpunten in Fryslân op te lossen, werkt de werkgroep kitesurfen Friese IJsselmeerkust in de periode 2021-2025 aan een nieuwe kitesurflocatie bij het Tjeukemeer. In deze periode organiseert de werkgroep ook overleggen met betrokken partijen. De werkgroep zal verbetering van de kitesurflocaties bijvoorbeeld bespreken met partijen die werken aan het project Versterken Friese IJsselmeerkust.

Verbeteren kitesurflocaties

Het project Versterken Friese IJsselmeerkust (volgend uit de Agenda IJsselmeerkust 2050) verbetert de IJsselmeerkust in Fryslân.

Het project is gericht op erosie en natuurwaarden, maar onderzoekt ook mogelijkheden om kitesurflocaties te verbeteren (bijvoorbeeld Mirns, Workum en Hindeloopen).

Onderzoek nieuwe kitesurflocaties

Versillende partijen onderzoeken samen een nieuwe kitesurflocatie bij het Tjeukemeer. Dit zijn partijen zoals gemeenten, de NKV, ondernemers en de provincie Fryslân. Het Tjeukemeer ligt natuurlijk niet in het IJsselmeergebied, maar deze nieuwe locatie zou wel de drukte bij Workum en Mirns kunnen verminderen. Workum en Mirns zijn aantrekkelijke plekken. Daardoor is het erg druk op deze kitesurflocaties. Bij de ontwikkeling van de kitesurflocatie bij het Tjeukemeer is er ook aandacht voor de wensen van kitesurfscholen. Lokale stakeholders zoals ondernemers, gemeenten en bewonersverenigingen werken mee aan de ontwikkelingen van het gebied. Balans tussen natuur en sport is hierbij het belangrijkste.

Actielijst

- Een gesprek met programma Versterken Friese IJsselmeerkust om verbeterwensen een plek te geven
- Ontwikkeling van kitesurflocatie bij het Tjeukemeer
- Overleg met betrokken partijen organiseren

5.3 Acties provincie Flevoland

Om de knelpunten in provincie Flevoland op te lossen, heeft de provincie Flevoland in de periode 2021-2025 contact met betrokken partijen over de verbetering van de bestaande kitesurflocatie Almere en over de onderzoeken naar nieuwe locaties. Ook heeft de provincie in deze periode contact met de OFGV over het verbeteren van het toezicht aan de IJsselmeer- en Markermeerzijde.

Verbeteren kitesurflocaties

Bij Marina Muiderzand (Almere) is de veiligheid voor kitesurfers een probleem. Het aanleggen van een breder strand en golfbrekers kunnen de veiligheid verbeteren. De provincie houdt contact met gemeente Almere over het ontwikkelen van Almere Strand, waarbij zij aandacht houdt voor natuur én kitesurfen.

Onderzoek nieuwe kitesurflocaties

In Flevoland zijn er geen locaties voor kitesurfers bij noordoostenwind. Ook in de rest van het IJsselmeergebied zijn er maar weinig locaties geschikt bij deze windrichting.

Langs de Randmeren is er op zomerse dagen bij Strand Horst te weinig ruimte. In de winter is Strand Horst zelfs de enige kitesurflocatie langs de Randmeren die open is voor kitesurfers. Het water is daar niet diep genoeg voor kitesurfers die willen foilen.

Het ontwikkelen van nieuwe kitesurflocaties, zoals bij Zeewolde, Harderwijk, Urk of Trintelhaven IJsselmeerzijde lost mogelijk de knelpunten voor het kitesurfen in Flevoland, maar ook voor de rest van de regio op. Uit het onderzoek naar de natuur moet nog blijken of deze plekken echt geschikt zijn. De provincie heeft hierover contact met de betrokken partijen.

Actielijst

- Overleg met gemeente Almere over het verbeteren van de bestaande locatie bij Almere met aandacht voor natuur én kitesurfen
- Overleg tussen betrokken partijen over de mogelijkheden voor nieuwe locaties (Zeewolde, Harderwijk) aan het Wolderwijd
- Overleg met de OFGV over verbeteren toezicht aan Markermeer- en IJsselmeerzijde
- Samen met gemeenten en NKV maatschappelijke steun onderzoeken voor locatie Trintelhaven en op de langere termijn voor Urk

5.4 Acties provincie Noord-Holland

Om de knelpunten in provincie Noord-Holland op te lossen, organiseert de provincie Noord-Holland in de periode 2021-2025 overleggen met betrokken partijen, waaronder verschillende gemeenten, Recreatieschap Westfriesland en Recreatie Noord-Holland over het al dan niet verbeteren van de niet vergunde locaties en de onderzoeken naar nieuwe locaties. In deze periode heeft de provincie ook contact met de OD NHN over het verbeteren van het toezicht en de handhaving.

Overleg verbetering kitesurflocaties

De provincie gaat een overleg starten met gemeenten en Recreatieschap Westfriesland en Recreatie Noord-Holland (Twiske-Waterland) om Noord-Hollandse kitesurflocaties te verbeteren, te sluiten (Hemmeland) en nieuwe te onderzoeken. Daarbij kunnen ze kennis en ervaring met elkaar uitwisselen.

Voor kitesurflocaties nabij kwetsbare natuur wil de provincie een overleg starten met de spotbeheerder, natuurorganisatie, gemeente, ondernemer en handhaver om afspraken te maken om de situatie gezamenlijk te verbeteren. Het doel is de plekken duidelijk aan te geven op het land en in het water, kitesurfers informatie te geven over de vogels in de buurt en kitesurfers meer aan te spreken op hun gedrag. Door samenwerking van deze partijen zal er ook meer toezicht op de locatie zijn. Een stimuleringsregeling vanuit de provincie voor markering van de plekken (door informatieborden op het land) kan de initiatiefnemer, gemeente of het recreatieschap met cofinanciering helpen. Als duidelijk is aangegeven waar kitesurfers wel en niet mogen komen, kan de provincie aan de omgevingsdienst opdracht geven om voor extra handhaving te zorgen op de meest kwetsbare kitesurflocaties.

Onderzoek nieuwe kitesurflocaties

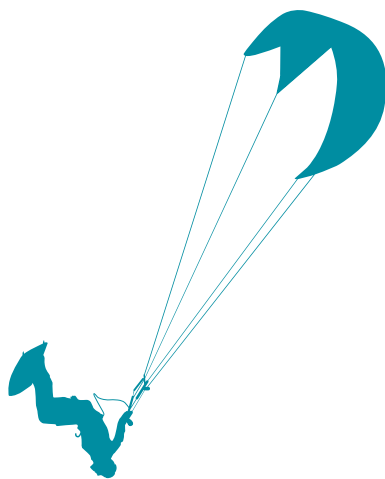
Bij zuiden- t/m westenwind zijn er nog te weinig kitesurflocaties naast Schellinkhout. Dat knelpunt blijft. Er zijn twee mogelijke kitesurflocaties onderzocht als meekoppelkans van de dijkversterking: Edam Zuid en Stadsstrand Hoorn. De locatie stadsstrand Hoorn kan Schellinkhout ontlasten. Deze nieuwe plekken zijn geschikt wat de veiligheid betreft en bij noorden- t/m oostenwind. Uit het onderzoek naar de natuur moet nog blijken of deze plekken geschikt zijn voor de winter. Op deze plekken is ook water dieper dan 1,2 meter, waar behoefte aan is. Provincie Noord-Holland heeft al een voorbereidend onderzoek uitgevoerd naar beide locaties. De provincie gaat in overleg met de gemeenten Edam-Volendam en Hoorn voor het vervolg van de passende beoordeling op enkele aangegeven vogelsoorten. Over de mogelijke nieuwe – nog te onderzoeken – locaties bij Medemblik Regattacentrum, Andijk, Wijdenes, Amsterdam (IJburg) en Huizen heeft de provincie contact met het recreatieschap en de gemeenten.

Actielijst

- Overleg organiseren met gemeenten, Recreatieschap Westfriesland en Recreatie Noord-Holland (in verband met locaties Twiske-Waterland) om te leren van elkaar over wet- en regelgeving van kitesurfen en natuur, niet-vergunde locaties en markering van locaties op het land en in het water
- Subsidieregeling van de provincie voor markering van kitesurfplekken bekendmaken
- Overleg stimuleren voor partijen betrokken bij kitesurflocaties nabij kwetsbare natuur
- Overleg met de OD NHN voor beter toezicht en handhaving op kitesurflocaties
- Overleg met gemeente Waterland over het niet verder oppakken van ontheffing BPR van kitesurflocatie Hemmeland

- Overleg met gemeenten Edam-Volendam en Enkhuizen over ontheffing BPR
- Overleg met gemeente Amsterdam over haalbaarheid nieuwe kitesurflocatie IJburg
- Overleg met gemeenten Medemblik en Huizen over ambities kitesurfen in relatie tot gebiedsontwikkeling in verband met kustvisie
- Onderzoek naar gebruik van de officiële zwemlocaties Muiderberg en Medemblik in de winter door kitesurfers
- Onderzoek naar haalbaarheid kitesurflocatie speciaal voor foilen bij Wijdenes
- Overleg organiseren met gemeente Edam-Volendam en Hoorn voor het vervolg van de 'passende beoordeling'

6 Conclusie

In dit hoofdstuk staan zowel het resultaat van het werk van de werkgroep als de acties voor natuur en kitesurfen op hoofdlijnen beschreven. Er volgt een korte discussie. Tenslotte worden enkele adviezen gegeven.

Door discussies in de werkgroep is er een unieke samenwerking tussen de partijen ontstaan. De werkgroep ziet kansen voor verbetering van kitesurflocaties in balans met natuurwaarden in het IJsselmeergebied. Deze kansen zijn omgezet in acties voor de periode 2021-2025. Alle acties staan beschreven in hoofdstuk 5. Hier volgen de hoofdlijnen.

Verschillende partijen van de werkgroep gaan door voorlichting meer aandacht vragen voor de kwetsbare natuur in het IJsselmeergebied. De NKV wil die boodschap aan de kitesurfers en hun familie uitdragen via social media, kitesurfscholen en andere plekken waar zij vaak komen. Verder doen de partijen gericht onderzoek naar de relatie tussen natuur en kitesurfen.

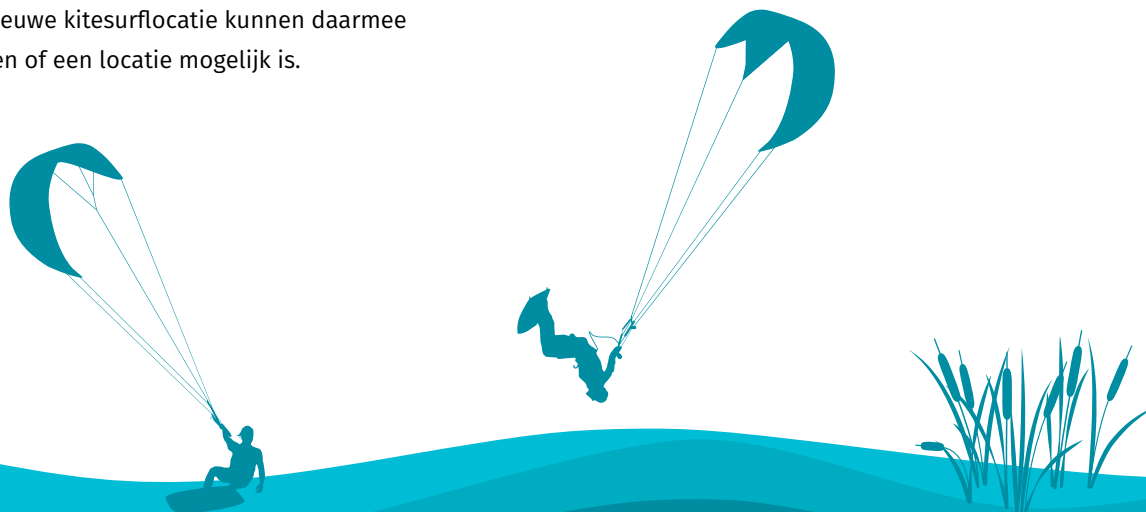
De werkgroep heeft met de expertise van de werkgroepleden vanuit het overzicht van alle ontwikkelingen in het gebied een kaart met te onderzoeken nieuwe locaties in het IJsselmeergebied gemaakt en die geprioriteerd (bijlage 3). Initiatiefnemers voor een nieuwe kitesurflocatie kunnen daarmee onderzoeken of een locatie mogelijk is.

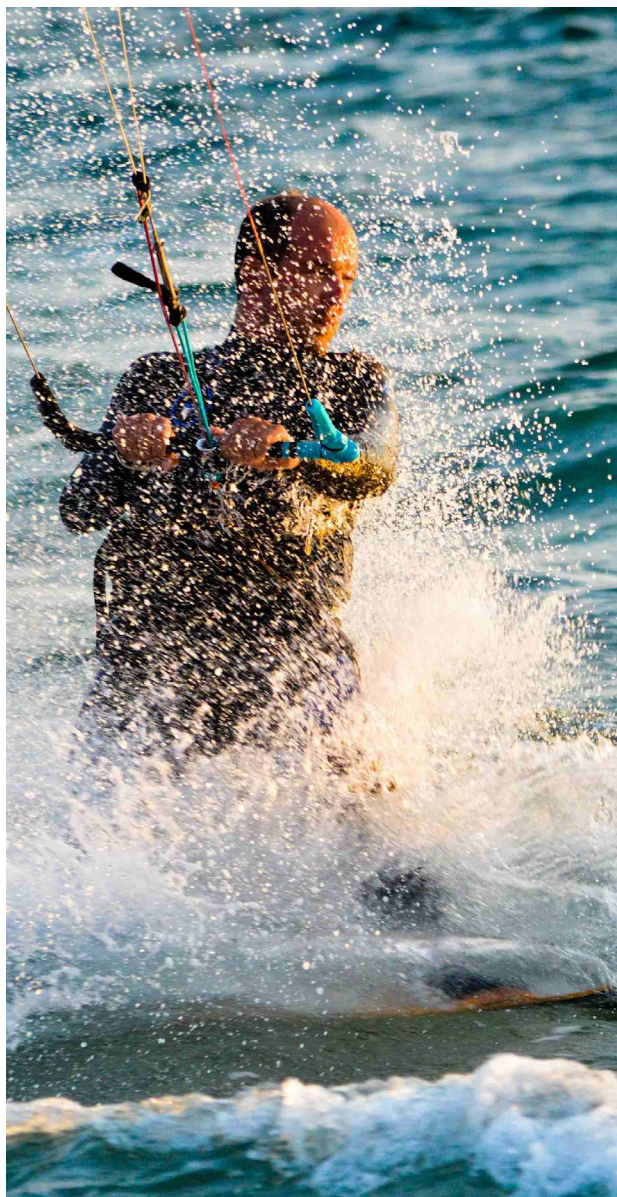
Dit zijn bijvoorbeeld ondernemers, de NKV, een provincie of gemeente. In tabel 6 staat een samenvatting van de locaties die een initiatiefnemer kan onderzoeken. Dit kan de initiatiefnemer onderzoeken met de trekker, als deze bekend is. Voor initiatiefnemers is nu duidelijk waar kansrijke locaties zijn en waar initiatieven als niet-kansrijk worden gezien en vanuit de werkgroep worden ontraden. Ook de te verbeteren kitesurflocaties zijn van een prioriteit voorzien door de werkgroep. Daardoor kunnen de krachten gebundeld worden voor het realiseren van beter kitesurfen in het gebied op de aangewezen plaatsen. Voor vergunninghouders van kitesurflocaties is duidelijk gemaakt hoe belangrijk de locatie in het gebied is vanuit de samenhang van de verschillende locaties in het hele IJsselmeergebied. En welke verbeteringen het belangrijkst zijn om het kitesurfen te verbeteren.

6.1 Acties 2021-2025

Acties natuur

- Door voorlichting meer aandacht vragen voor de kwetsbare natuur in het IJsselmeergebied, ook via de NKV specifiek gericht op kitesurfers en hun familie
- Gericht onderzoek doen naar de relatie tussen natuur en kitesurfen
- Het overleg met de gemeente Waterland voeren over het niet verder oppakken van een kitesurflocatie aan de Gouwee (Hemmeland), die niet past bij de natuurwaarden van de plek
- Het organiseren van overleg met initiatiefnemers van kitesurflocaties voor het verbeteren van de locaties, o.a. de informatie op het land en markering op het water
- Toezicht op kitesurflocaties verbeteren, door overleg met alle betrokken partijen en meer kite stewards als toevoeging op de spotbeheerders
- Het verbeteren van de handhaving op verboden plekken of tijdstippen door kennis van de kitesurfer en het kitesurfen

Acties kitesurfen

- Het verbeteren van plekken (zie bijlage 4A voor verbeterpunten per locatie) en een aantal wensplekken veranderen in nieuwe plekken
- Het overleg met initiatiefnemers over de haalbaarheid van locaties
- Het overleg (en onderzoek) over een beperkt aantal nieuwe kitesurflocaties (met hoge prioriteit)
- Het overleg met initiatiefnemers over het verbeteren van kitesurflocaties (met hoge prioriteit)
- Het onderzoeken van het gebruik van zwemwaterlocaties Muiderberg en Medemblik door kitesurfers in de winter
- Het onderzoeken van een aparte locatie om te foilen bij Wijdenes

We hopen dat de natuur en kitesurfen in het IJsselmeergebied door deze acties meer in balans komen. We willen graag dat kitesurfers zich beseffen dat zij te gast zijn in een prachtig natuurgebied. Dat zij veilig hun sport kunnen beoefenen en zich aan de regels houden. We willen ook dat verschillende partijen, die betrokken zijn bij een kitesurflocatie, elkaar beter weten te vinden. Zo kunnen ze samen de situatie per kitesurflocatie verbeteren voor de natuur en het kitesurfen.

6.2 Discussie

We hebben nog niet voor alle knelpunten een oplossing gevonden. Er blijven wensen in het IJsselmeergebied, zowel voor kitesurfers, handhavers als voor natuurorganisaties. Niet overal is draagvlak voor (zoals een verplichte registratie voor kitesurfers) en de informatie over natuur en kitesurfen is nog niet compleet. De watervogels zijn bijvoorbeeld elk jaar geteld en gerapporteerd, maar nog niet verder onderzocht. Daarom weten we nog niet precies wat de situatie nu is van de natuur in het IJsselmeergebied. We weten ook nog niet precies tot welke afstand watervogels verstoord worden door de kitesurfers. Het is ook nog niet bekend wanneer kitesurfers en watervogels tegelijkertijd aanwezig zijn op een kitesurflocatie. Wij zijn uitgegaan van de beste beschikbare kennis over de watervogels en de verstoring door kitesurfers. Voor het nieuwe Natura 2000-beheerplan voor het IJsselmeergebied (dat het huidige Natura 2000-beheerplan 2017-2023 zal vervangen) zal Rijkswaterstaat met de provincies een aantal activiteiten in het gebied verder onderzoeken.

6.3 Adviezen

Ontwikkelen nieuwe locaties

Als we nieuwe kitesurflocaties (zie bijlage 3A) willen ontwikkelen is het aan te raden om dit te

verbinden aan lopende gebiedsontwikkelingen. Dit is bijvoorbeeld gebeurd in het Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam met de kitesurflocaties stadsstrand Hoorn en Edam Zuid. Ook kunnen we denken aan recreatief medegebruik bij grote natuurinrichtingsprojecten. Voorop staat natuurlijk dat er nieuwe natuur gerealiseerd wordt. Er lopen bijvoorbeeld grote natuurprojecten van de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) in het IJsselmeer en Markermeer & IJmeer. Deze natuurprojecten staan overigens niet op de kaart met fysieke (on)mogelijkheden in bijlage 3B.

Foilen

Voor foilen zijn kitesurflocaties nodig met diep water. De diepte van het water hebben we nu nog niet op alle kitesurflocaties onderzocht. In het overzicht van de kitesurflocaties (bijlage 4) en op de wensenkaart van de NKV (bijlage 3D) staan al wel 10 diepe locaties waarvan nu bekend is dat het water geschikt is om te foilen. Vanwege de snelheid bij het foilen zijn eigenlijk locaties met een groter vaargebied nodig.

Ongewenste kitesurfinitiatieven

Veel kitesurfers worden goed bereikt via nieuwsbrieven, sociale media, spotbeheerders en kite stewards. Een groot deel van deze kitesurfers is ook lid van de NKV. Deze kitesurfers kennen de regels en zullen niet snel ongewenst gedrag vertonen. Toch zullen er ook kitesurfers zijn die de regels niet kennen en ongewenste initiatieven ontwikkelen. Ze bieden bijvoorbeeld kitesurflessen aan vanuit een camper, op een plek waar dit verboden is. Dit heeft negatieve gevolgen voor de natuur, maar ook voor de goede naam van de andere kitesurfers. Het advies is dan ook om bij handhaving en toezicht hier alert op te blijven.

Bijlagen

Bijlage 1. Literatuurlijst

Krijgsveld, K.L., R.R. Smits & J. van der Winden, 2011. Verstoringgevoeligheid van vogels, Update literatuurstudie naar de reactie van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg, Culemborg & SOVON. Rapport 08-173.

Omgevingsdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek. Handhavingsplan IJsselmeergebied 2014-2019.

Rijkswaterstaat 2017. Natura 2000-beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023. Rijkswaterstaat, Lelystad.

Van der Hulst, H. 2018 Landelijke omgevingsvisie van de Nederlandse Kitesurf Vereniging (NKV).

Van Rijn, S.H.M., M.R. van Eerden & M. Roos 2018a. Recente watervogeltellingen van het Markermeer 2015-2016. Synergie en overzicht. Rapport Data Milieu Culemborg.

Van Rijn, S.H.M., M.R. van Eerden & M. Roos 2018b. Recente watervogeltellingen van het Markermeer 2016-2017.

Witteveen en Bos 2011. Nadere effecten analyse huidige activiteiten IJsselmeergebied fase II. <Verstoringgevoelige gebieden>

Bijlage 2. Deelnemers

2A. Deelnemers werkgroep

Organisatie	Naam
Nederlandse Kitesurf Vereniging	Hans van der Hulst
Provincie Noord-Holland	Anja Ooms
Provincie Flevoland	Saskia Vleeming
Provincie Fryslân	Marko Vuijk
Rijkswaterstaat Midden-Nederland	Ruud Cuperus (i.s.m. Koos Hartnack)
De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek	Pamela Rusman
Vogelbescherming Nederland	Sonja Weeda
Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk	Flos Fleischer

2B. Deelnemers Expertsessie (23 januari 2020, Wadden Center)

De deelnemers staan op alfabetische volgorde.

Organisatie	Naam
Kitesurf spotbeheerder Fryslân	Marco Boersma
Wetlandwacht IJmeer en Markermeer Flevoland	Marius Bouscholte
Rijkswaterstaat	Ruud Cuperus
Provincie Fryslân	Richard Deen
Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk	Flos Fleischer
Nederlandse Kitesurf Vereniging	Hans van der Hulst
Wetlandwacht Markermeer	Gerard Hund
Staatsbosbeheer De Kop	Leon Kelder
Provincie Flevoland	Marloes Kolen
Staatsbosbeheer	Nathan Krab
Kitesurf spotbeheerder Noord-Holland	Eva Krul
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	Sebastiaan Leek
Kitesurf spotbeheerder Randmeren	Barry van Lingen
Kitesurf spotbeheerder Flevoland	Edo van Loon

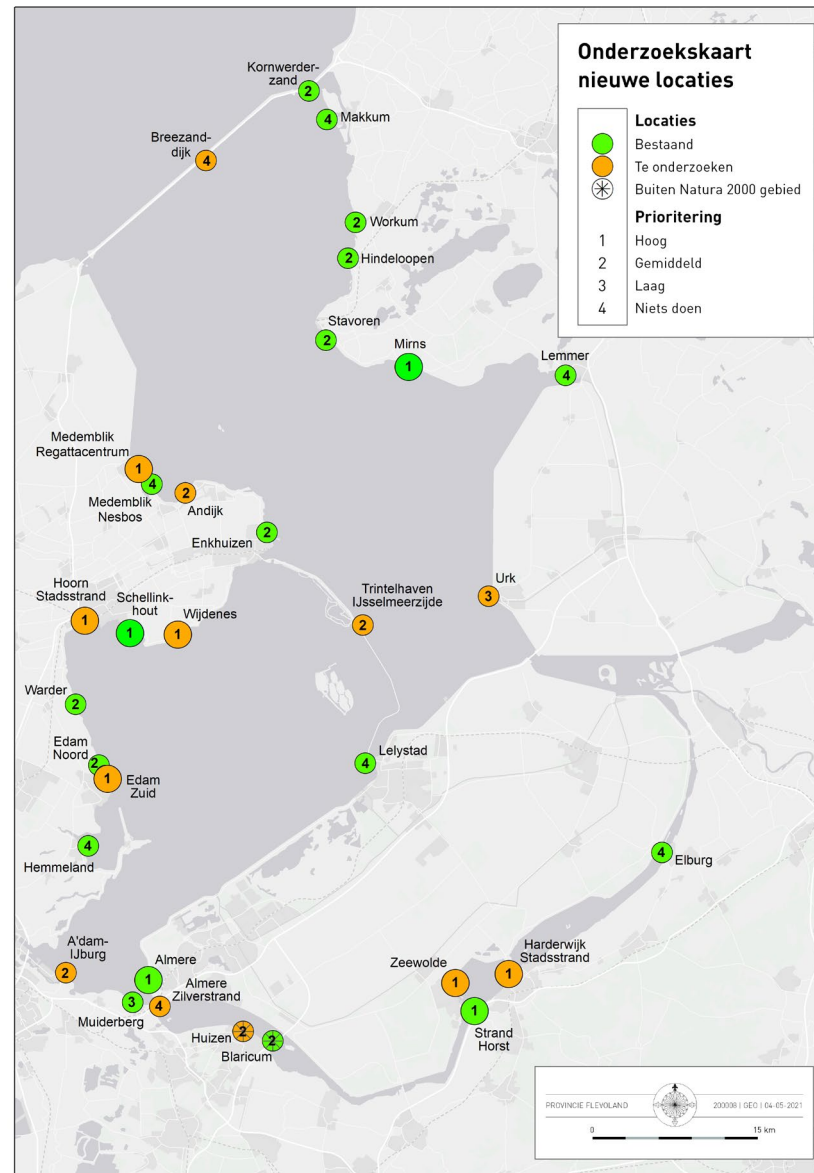
Organisatie	Naam
Omgevingsdienst Fryslân	Yvo Muller
Provincie Noord-Holland	Anja Ooms
Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek	Jan-Dirk Pater
Rijkswaterstaat	Kees Pabbruwee
Watersportverbond	Dinand de Ridder
Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek	Pamela Rusman
It Fryske Gea	Sipko Sikkes
Wetlandwacht Durgerdam	Henk Smit
Natuurmonumenten	Wilfred Sollie
Natuurmonumenten	Mattijn Spijkerman
Rijkswaterstaat	Paul van Veen
Provincie Flevoland	Saskia Vleeming
Provincie Fryslân	Geert de Vries
Vogelbescherming Nederland	Sonja Weeda
Wetlandwacht Friese IJsselmeerkust	Marten Wesselius
Rijkswaterstaat	Jochem Woord

Bijlage 3. Kaarten

3A. Onderzoekskaart nieuwe locaties

De concept kaarten zijn tijdens een bijeenkomst voor gebiedsexperts op 23 januari 2020 besproken. Mede op basis van hun opmerkingen heeft de werkgroep een keuze gemaakt voor kansrijke nieuwe te onderzoeken locaties.

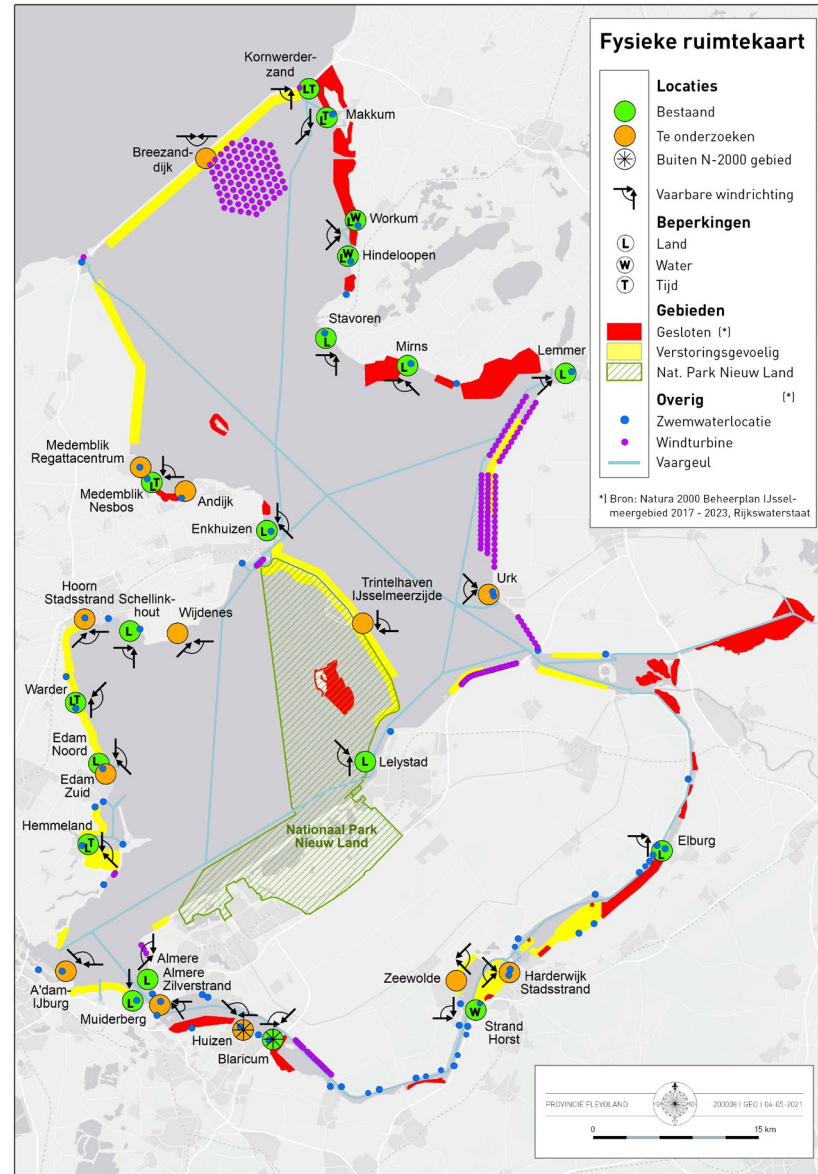
Ook is besloten welke prioriteit de nieuwe locaties hebben. De prioriteiten zijn met de cijfers 1 tot en met 4 op deze kaart weergegeven. Prioriteit 1 staat voor een hoge prioriteit. Dit betekent dat een aanpak van de locatie op korte termijn (binnen 1 tot 5 jaar) gewenst is. Prioriteit 2 staat voor een gemiddelde prioriteit. De termijn voor deze locaties is ook 1 tot 5 jaar. Prioriteit 3 staat voor een lage prioriteit. De termijn voor het aanpakken van deze locaties is 10 jaar. Prioriteit 4 betekent dat de locatie niet zal worden aangepakt.

3B. Fysieke ruimtekaart

Door fysiek ruimtelijke beperkingen kunnen bepaalde plekken ongewenst zijn als kitesurflocaties. Om hier grip op te hebben zijn diverse beperkingen op kaart gezet. Het gaat hierbij om verboden (rood) en verstoringsgevoelige gebieden (geel) vanwege kwetsbare natuur. Deze gebieden zijn afkomstig uit het Natura 2000-beheerplan voor het IJsselmeergebied. Daarnaast zijn het Nationaal Park Nieuw Land, de vaarwegen, windmolens in het water of aan de kust en de zwemwaterlocaties op de kaart gezet. Hierdoor is er een selectie overgebleven van mogelijke nieuwe locaties. Deze locaties moeten nog onderzocht worden. Ze zijn op de kaart aangegeven met een oranje stip. De bestaande kitesurflocaties zijn aangegeven met een groene stip.

Per locatie zijn de vaarbare windrichting en de beperkingen voor het kitesurfen aangegeven op de kaart. Dit kunnen beperkingen zijn op het water (W), op het land (L) of in de tijd (T). Een beperking in de tijd betekent dat er alleen een vergunning is voor een bepaalde periode van het jaar. Een beperking op het land betekent dat de oppervlakte op het land van de kitesurfzone klein is of dat de toegang tot het water gevaarlijk is. Een beperking in het water betekent dat de omvang van de kitesurfzone klein is of dat er obstakels in het water zijn. Al deze beperkingen zijn aangrijpingspunten voor verbetering van deze locaties.

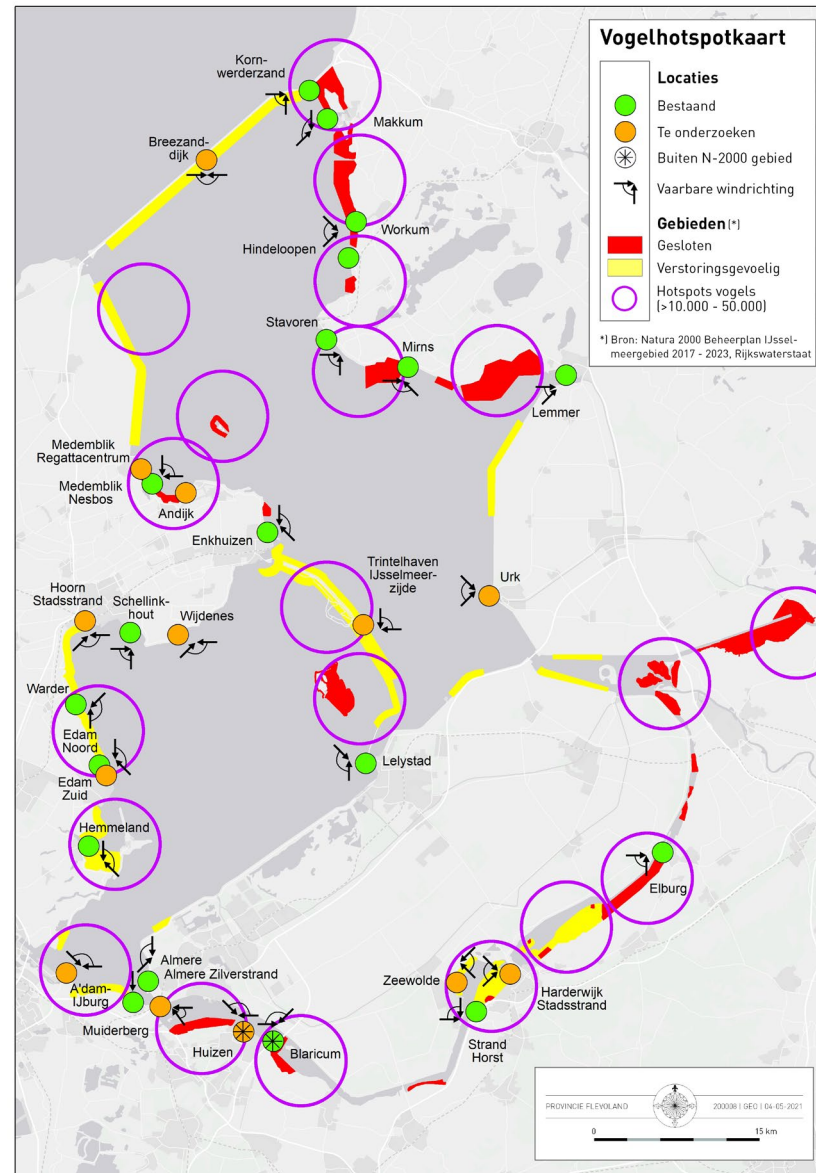

3C. Vogelhotspotkaart

Uit de gegevens van (vliegtuig)tellingen van Rijkswaterstaat blijkt waar in perioden een grote concentratie vogels aanwezig is (vogelhotspots). Deze vogelhotspots zijn op de kaart gezet met als achtergrond de verstoringgevoelige en gesloten gebieden uit het Natura 2000-beheerplan voor het IJsselmeergebied. De bestaande en te onderzoeken kitesurflocaties zijn met de bevaarbare wind aangegeven.

Bij deze indicatieve kaart (aangeleverd door Mennobart van Eerden, RWS, WV) zijn de volgende kanttekeningen:

- De vogelhotspots zijn slechts één aspect van de ecologische waarden in het IJsselmeergebied.
- Er zijn ook vogels die zich niet in grote groepen verzamelen, maar wel een grote ecologische waarde vertegenwoordigen.
- Bovendien gaat het om het leefgebied voor de beschermde soorten en bestaan er relaties in het IJsselmeergebied, zoals de rust die de wateren van het IJsselmeergebied bieden aan de voor Natura 2000 kwalificerende soorten en de aanwezigheid van voedsel voor deze soorten op de binnendijkse gebieden.

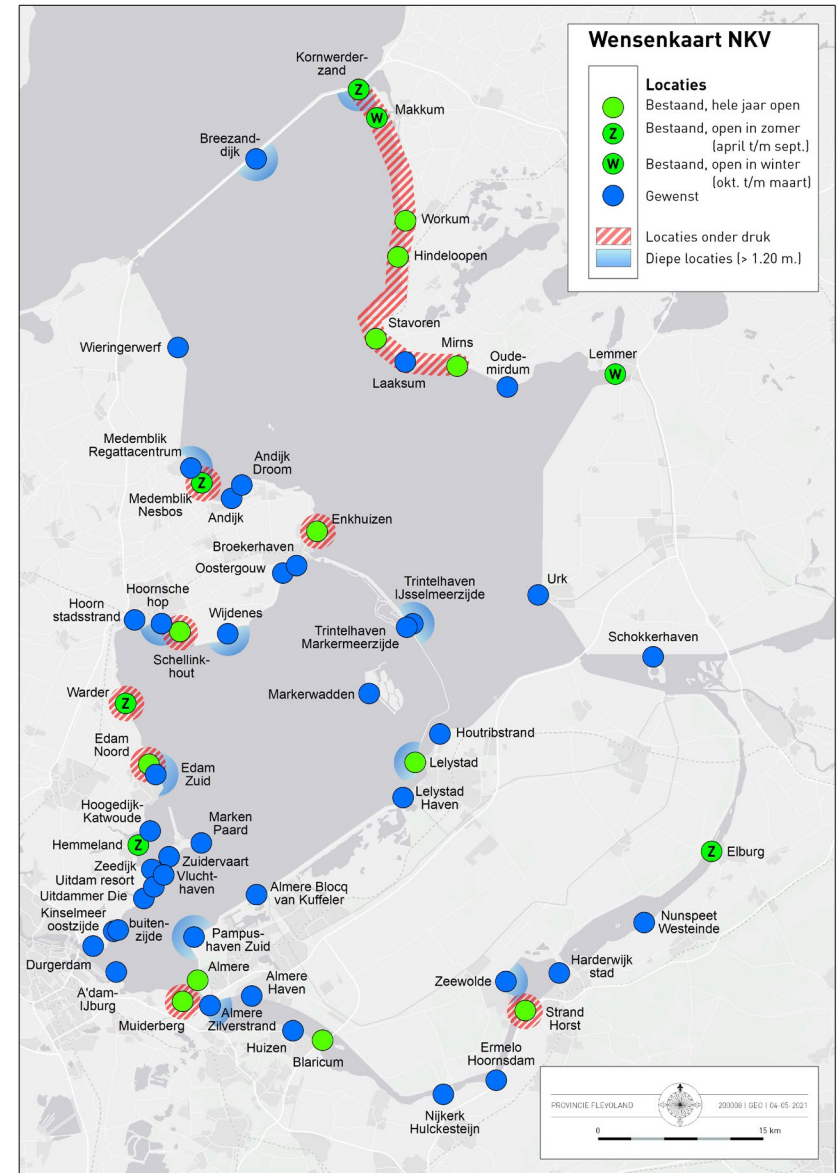
3D. Wensenkaart NKV

De Nederlandse Kitesurf Vereniging heeft met behulp van haar netwerk aan spotbeheerders de wenslocaties geïnventariseerd (NKV-omgevingsvisie). Deze locaties kunnen knelpunten voor kitesurfers (zie paragraaf 3.2) oplossen en/of heel aantrekkelijk voor kitesurfers zijn. Deze 41 locaties in het IJsselmeergebied zijn samen met de bestaande vergunde kitesurflocaties op een kaart gezet: de wensenkaart. Deze kaart is als uitgangspunt gebruikt voor het proces van de werkgroep om kansrijke nieuwe onderzoekslocaties te bepalen.

Bij de bestaande locaties is aangegeven welke locaties in welke periode van het jaar open zijn. De meeste locaties zijn het hele jaar open. Op die locaties mag het hele jaar gekitesurft worden. Sommige locaties zijn alleen in de zomer open. Deze locaties zijn op de kaart aangeduid met de letter 'z'. Dit zijn de locaties Kornwerderzand, Medemblik, Warder, Hemmeland en Elburg. Er zijn twee locaties die alleen in de winter open zijn, namelijk Makkum en Lemmer. Deze locaties zijn op de kaart aangeduid met de letter 'w'.

Een rode arcering geeft weer welke locaties onder druk staan vanwege veiligheid. Daar komen op bepaalde dagen meer kitesurfers dan het veilige maximum. Hierdoor komen zowel de natuurwaarden als de veiligheid voor de kitesurfers onder druk. Dit komt voor op alle Friese locaties, de Noord-Hollandse locaties Medemblik, Enkhuizen, Schellinkhout, Warder, Edam Noord en Muiderberg en op de Gelderse locatie Strand Horst. Ook met een rode arcering zijn de gebieden aangegeven die voor waterrecreatie gesloten zijn vanwege de invloed op de natuurwaarden.

Tenslotte zijn de diepe locaties aangegeven op deze kaart. Er zijn vier bestaande diepe locaties (met water dieper dan 1,2 meter), namelijk Kornwerderzand, Medemblik, Almere en Lelystad. Ook gewenste locaties die diep zijn, zijn aangegeven op de kaart.

Bijlage 4. Overzicht locaties

4A. Bestaande locaties

*Nota bene: locaties Enkhuizen, Warder, Edam-Noord en Hemmeland zijn via het beheerplan vrijgesteld van vergunningplicht en in gebruik, maar ontheffing vanuit BPR moet nog geregeld worden.

Provincie	Naam locatie (windrichting en openstelling)	Geschat gebruik (aantal gemiddeld/ piek)	Kansen voor verbetering	Opbrengst	Betrokkenen (naast NKV)	Indicatie Experts	Besluit werkgroep	Conclusie: prioriteit en actie
Fryslân	Kornwerderzand (ZW tot oost, 1 apr. - 1 okt.)	30/50	<ul style="list-style-type: none"> Herstellen stranderosie 	Uitbreiding capaciteit en veiliger	Gemeente, It Fryske Gea, provincie, RWS	Niets of niet te veel doen	Stranderosie aanpakken, zodat de locatie veilig en aantrekkelijk blijft	2, stranderosie aanpakken
Fryslân	Makkum (Zuid t/m NW, okt. - april)	30/50	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	4, niets doen
Fryslân	Workum (ZW tot NW, jaarrond)	150/250	<ul style="list-style-type: none"> Vergroten ruimte op land en zone in het water richting vaargeul Strekdam ten noorden verdiepen 	Uitbreiding capaciteit en veiliger (groter en dieper)	Gemeente, provincie, RWS	Weinig ruimte, niets of niet te veel doen	Onderzoeken mogelijkheid tot uitbreiding kitezone in richting westelijke vaargeul. De mogelijkheden onderzoeken van een locatie op het Tjeukemeer om Mirns en Workum te ontlasten	2, onderzoeken mogelijkheid tot uitbreiding kitezone in richting westelijke vaargeul
Fryslân	Hindeloopen (NW tot ZW, jaarrond)	20/50	<ul style="list-style-type: none"> Stranderosie aanpakken Vergroten Kitesurfzone richting vaargeul voor foilers Verwijderen obstakels in het water 	Uitbreiding capaciteit en veiliger	Gemeente, It Fryske Gea, provincie, RWS	Langere termijn veel potentie (optimalisatie), veel recreatievaart aan de rand van zone, kan locatie Workum ontlasten.	Advies experts overnemen maar voor de kortere termijn. Goede alternatieve locatie voor Workum	2, stranderosie aanpakken

Toelichting prioriteit: 1. Hoog (groen), 2. Gemiddeld (blauw), 3. Laag (grijs), 4. Niets doen (wit).

Prioriteit 1 en 2 worden op korte termijn (1 tot 5 jaar) opgepakt, prioriteit 3 binnen 10 jaar.

Provincie	Naam locatie (windrichting en openstelling)	Geschat gebruik (aantal gemiddeld/ piek)	Kansen voor verbetering	Opbrengst	Betrokkenen (naast NKV)	Indicatie Experts	Besluit werkgroep	Conclusie: prioriteit en actie
Fryslân	Stavoren (Zuid tot ZW, jaarrond)	10/50	<ul style="list-style-type: none"> • Stenen verwijderen • Vergroten strand • Kitezone op water vergroten 	Veiliger en aantrekkelijker	Gemeente, provincie, recreatieschap	Langere termijn veel potentie, kan locatie Mirns/ Workum ontlasten	Advies experts overnemen maar voor de kortere termijn verbeteracties koppelen aan dijkversteving	2, aanpak stenen en strand en koppelen aan dijkversteving
Fryslân	Mirns (ZO tot ZW, jaarrond)	150/500	<ul style="list-style-type: none"> • Vergroten ruimte op land 	Uitbreiding capaciteit en veiliger	Projectteam Dijk, gemeente, It Fryske Gea, provincie	Korte termijn veel potentie, optimalisatie mogelijk, aanpassing betonning	Advies experts overnemen. Daarnaast onderzoeken extra opstapleek en Tjeukemeer om Mirns en Workum te ontlasten	1, vergroting ruimte op het land onderzoeken, informatie en betonning verbeteren
Fryslân	Lemmer (ZW, 1 okt. - 1 apr.)	5/10	<ul style="list-style-type: none"> • Dynamisch zoneren <15 graden Celsius jaar rond toestaan 	Uitbreiding capaciteit en veiliger	Gemeente, provincie	Niets doen	Advies experts overnemen	4, niets doen
Noord-Holland	Medemblik (Noord tot NO, 1 apr. - 1 okt.)	50/100	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t.	n.v.t.	4, niets doen
Noord-Holland	Enkhuizen (Oost tot NO, jaarrond)	30/100	n.v.t, zie*	Een jaarrond locatie bij Enkhuizen	Gemeente, provincie, recreatieschap	Een goede locatie is mogelijk, aansluiten bij ontwikkelingen	Eerst draagvlak onderzoeken	2, regelen ontheffing vanuit BPR
Noord-Holland	Schellinkhout (Zuid tot ZW, jaarrond)	100/250	<ul style="list-style-type: none"> • Groot strand (min. 100 meter breed) 	Veiliger, aantrekkelijker	Gemeente, provincie, recreatieschap, kitesurfschool	Veiliger maken door strand verbreden en parkeren verbeteren	Advies experts overnemen	1, aanleg strand

Toelichting prioriteit: 1. Hoog (groen), 2. Gemiddeld (blauw), 3. Laag (grijs), 4. Niets doen (wit).
 Prioriteit 1 en 2 worden op korte termijn (1 tot 5 jaar) opgepakt, prioriteit 3 binnen 10 jaar.

Provincie	Naam locatie (windrichting en openstelling)	Geschat gebruik (aantal gemiddeld/ piek)	Kansen voor verbetering	Opbrengst	Betrokkenen (naast NKV)	Indicatie Experts	Besluit werkgroep	Conclusie: prioriteit en actie
Noord-Holland	Warder (Oost, 1 apr. - 1 okt.)	10	n.v.t, zie*	Goede zomerlocatie bij windrichting NO tot ZO	Provincie, gemeente, lokale zwemclub	Voorkom toename van drukte	Eerst draagvlak onderzoeken	2, regelen ontheffing vanuit BPR
Noord-Holland	Edam Noord (Oost, jaarrond)	25/100	n.v.t, zie *	Een jaarrond locatie bij Edam Noord	Provincie, gemeente	Geen draagvlak voor veranderingen	Advies experts overnemen	2, regelen ontheffing vanuit BPR
Noord-Holland	Hemmeland (Oost, 1 apr. - 1 juli)	n.v.t.	n.v.t, zie *	Locatie dicht bij stad en intensiever gebruik recreatiegebied	Provincie, gemeente	Huidige locatie ongelukkig, laten vervallen als locatie	Advies experts overnemen	4, niets doen
Noord-Holland	Muiderberg (NW tot NO, jaarrond)	50/150	• Dynamisch zoneren, <15 graden Celsius, in winter toestaan in en voor zwemgebied	Uitbreiding capaciteit en veiliger	Provincie, gemeente	Niets doen	Onderzoek uitbreiding op het water in zwemgebied (weg van kwetsbare natuur)	3, onderzoek in winter gebruik zwemgebied
Noord-Holland	Blaricum, Stichtse Brug (NW tot NO, jaarrond)	?	n.v.t., illegaal	Een jaarrond locatie bij Blaricum	Gemeente	Geen legale locatie en nieuwe vaargeul vlak langs strand	Overleg met gemeente nodig over toekomst locatie	2, contact gemeente
Flevoland	Lelystad (Zuid tot NW, jaarrond)	50/150	• Aanleg strekdammen	Veiliger	Provincie, gemeente	Toplocatie	Niets doen	4, niets doen
Flevoland/ Gelderland	Elburg (Zuid- West, apr. t/m okt.)	20/40	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	4, niets doen

Toelichting prioriteit: 1. Hoog (groen), 2. Gemiddeld (blauw), 3. Laag (grijs), 4. Niets doen (wit).
 Prioriteit 1 en 2 worden op korte termijn (1 tot 5 jaar) opgepakt, prioriteit 3 binnen 10 jaar.

Provincie	Naam locatie (windrichting en openstelling)	Geschat gebruik (aantal gemiddeld/ piek)	Kansen voor verbetering	Opbrengst	Betrokkenen (naast NKV)	Indicatie Experts	Besluit werkgroep	Conclusie: prioriteit en actie
Flevoland/ Gelderland	Strand Horst (ZW tot NW, jaarrond)	250/500	• Maaien	Veiliger	Gemeenten	Onderzoeken mogelijke uitbreiding oppervlak in samenhang met Zeewolde/ Harderwijk, riet in originele staat terugbrengen	Advies experts overnemen	1, onderzoeken mogelijke uitbreiding oppervlak in samenhang met Zeewolde/ Harderwijk
Flevoland	Almere (NW tot ZW, jaarrond)	25/50	• Strand en golfbrekers • Dieper maaien	Vergroten aantrekkelijkheid en veiliger	Provincie, gemeente, Marina Muiderzand	Integrale aanpak gewenst voor het verbeteren van strand, het aanleggen van golfbrekers, maaien van waterplanten verplaatsen opstaptelek naar noorden	Advies experts overnemen	1, aanleg strand en onderzoeken plaatsen golfbrekers

Toelichting prioriteit: 1. Hoog (groen), 2. Gemiddeld (blauw), 3. Laag (grijs), 4. Niets doen (wit).

Prioriteit 1 en 2 worden op korte termijn (1 tot 5 jaar) opgepakt, prioriteit 3 binnen 10 jaar.

4B. Afwegingstabel gewenste nieuwe locaties (onderzoek nodig)

Potentieel te ontwikkelen kitesurflocaties in het IJsselmeergebied v. 15-04-2021

Provincie	Naam locatie	Oplossing probleem kitesurfen (windrichting, diepte)	Opbrengst kitesurfen	Betrokkenen (naast NKV)	Trekker	Indicatie Experts	Besluit werkgroep	Conclusie: prioriteit en actie
Fryslân	Breezanddijk	Te weinig ZO- locaties	Goed strand en forse start- en landingszone	Gemeente, It Fryske Gea, projectbureau Afsluitdijk, provincie Fryslân, RWS	Provincie	Dicht bij windmolens en rustgebieden, niets of niet te veel doen	Advies experts overnemen	4, niets doen
Noord-Holland	Medemblik Vooroever (naast Regatta centrum)	Te weinig NO-locaties en diepe locaties in de winter	Jaar rond kitesurfen in Medemblik	Gemeente, provincie, recreatieschap, horecaondernemer, watersportvereniging, RWS	Gemeente/ Provincie	Voorkeur kitesurfen concentreren bij regattacentrum jaar rond, anders aanvullende locatie in winter voor bestaande zomerlocatie Medemblik	Advies experts overnemen	1, onderzoeken mogelijkheden jaar rond of uitsluitend in de winter openstellen
Noord-Holland	Andijk	Te weinig NO- locaties en diepe locaties in de winter	Impuls voor jachthaven en Andijk	Gemeente, provincie, jachthaven, recreatieschap, natuurorganisatie	Gemeente	Onderzoeken mogelijkheden	Eerst mogelijkheden Medemblik onderzoeken	2, meenemen bij gebiedsontwikkeling
Noord-Holland	Wijdenes	Te weinig ZO-locaties en diepe locaties in de winter	Aparte locatie voor foilers	Gemeente, recreatieschap, RWS	Provincie	Onderzoeken als jaar rond foil-locatie	Advies experts overnemen	1, onderzoeken
Noord-Holland	Hoorn Stadsstrand	Te weinig ZO-locaties in de winter	Kitesurfen in de stad	Gemeente, provincie	Gemeente/ provincie	Aansluiten bij ontwikkeling stadsstrand, ecologisch onderzoeken	Advies experts overnemen	1, natuurtoets in uitvoering
Noord-Holland	Edam Zuid	Te weinig NO-locaties en diepe locaties. Te weinig parkeerplekken bij Edam Noord	Foilen en een plek voor de lokale jeugd	Gemeente, provincie, RWS	Provincie	Ecologisch onderzoeken	Advies experts overnemen	1, natuurtoets in uitvoering

Toelichting prioriteit: 1. Hoog (groen), 2. Gemiddeld (blauw), 3. Laag (grijs), 4. Niets doen (wit).

Prioriteit 1 en 2 worden op korte termijn (1 tot 5 jaar) opgepakt, prioriteit 3 binnen 10 jaar.

Provincie	Naam locatie	Oplossing probleem kitesurfen (windrichting, diepte)	Opbrengst kitesurfen	Betrokkenen (naast NKV)	Trekker	Indicatie Experts	Besluit werkgroep	Conclusie: prioriteit en actie
Noord-Holland	Amsterdam-IJburg	Te weinig NO-locaties en geen locatie dicht bij huis voor heel veel Amsterdammers	Kitesurfen in de hoofdstad en plek voor de lokale jeugd	Provincie, gemeente, natuurorganisatie, RWS	Gemeente	Bij Centumeiland of Strandeiland, weinig natuurwaarden, ook in de winter is kitesurfen mogelijk, ontwikkelingen oppakken in samenhang met Gooimeer	Oppakken, maar eerst analyse van gemeente Amsterdam afwachten waarin de waterrecreatie een plek wordt gegeven	2, ontwikkelingen oppakken in samenhang met Gooimeer
Noord-Holland	Huizen	Te weinig NO-locaties	Kitesurfen bij Huizen	Gemeente	Gemeente	Locatie niet ontwikkelen vanwege waterplanten en weinig recreatie	Mogelijkheden locatie toch onderzoeken vanwege de kustvisie Huizen en het oplossen van een te kort aan noordoostlocaties	2, aanhaken kustvisie, onderzoeken mogelijkheden
Flevoland	Urk	Alternatief voor Friese ZW-locaties	Een plek voor de lokale jeugd	Gemeente, provincie, RWS	?	Interessant alternatief voor Friese ZW-locaties	Advies experts overnemen, natuurtoets al uitgevoerd, met resultaat: geen significant effect	3, initiatiefnemer zoeken
Flevoland	Trintelhaven IJsselmeerzijde	Te weinig NO-locaties en diepe locaties	Bij elke windrichting in gemeente Lelystad kitesurfen mogelijk en geschikt voor foilen Aanvullende locatie voor de regio	Provincie, gemeente, natuurorganisatie, RWS	NKV	Onderzoeken mogelijkheden, ontwikkelen als spot helpt om illegaal kitesurfen tegen te gaan	Locatie vanuit natuur gezien kwetsbaar, ook zorgen over veiligheid (parkeerplekken)	2, natuurtoets als eerste stap

Toelichting prioriteit: 1. Hoog (groen), 2. Gemiddeld (blauw), 3. Laag (grijs), 4. Niets doen (wit).

Prioriteit 1 en 2 worden op korte termijn (1 tot 5 jaar) opgepakt, prioriteit 3 binnen 10 jaar.

Provincie	Naam locatie	Oplossing probleem kitesurfen (windrichting, diepte)	Opbrengst kitesurfen	Betrokkenen (naast NKV)	Trekker	Indicatie Experts	Besluit werkgroep	Conclusie: prioriteit en actie
Flevoland/ Gelderland	Harderwijk stadsstrand	Ontlasting Strand Horst	Goede winterlocatie bij de stad op recreatiestrand en plek voor de lokale jeugd	Gemeente, provincie en RWS	Gemeente	Wolderwijd als recreatiezone onderzoeken	Advies experts overnemen	1, zie Zeewolde
Flevoland	Zeewolde	Geen NO-locaties en diepe locaties in Flevoland/Gelderland	Kitesurfplek voor Zeewolde en plek voor de lokale jeugd	Gemeente, provincie en RWS	Gemeente	Wolderwijd als recreatiezone onderzoeken	Advies experts overnemen	1, maatschappelijk draagvlak en mogelijkheid vanuit natuur onderzoeken, in samenhang met Harderwijk en Strand Horst
Flevoland	Almere Zilverstrand	Geen O-locaties en diepe locaties in Flevoland/Gelderland	Winterlocatie voor oostenwind	Gemeente, provincie en RWS	Gemeente	Onderzoeken potentie locatie	Niets doen, want er is geen horeca aanwezig en in het water staan stalen palen. Wel op kaart laten staan omdat de omstandigheden vanuit natuur gezien voor kitesurfen gunstig zijn.	4, niets doen

Toelichting prioriteit: 1. Hoog (groen), 2. Gemiddeld (blauw), 3. Laag (grijs), 4. Niets doen (wit).

Prioriteit 1 en 2 worden op korte termijn (1 tot 5 jaar) opgepakt, prioriteit 3 binnen 10 jaar.

Bijlage 5. Expertbijeenkomst 23-1-2020

Gebiedstafel	Algemene aandachtspunten (Actie/ Idee/ Aandacht)
Friese IJsselmeerkust	<p>Actie: agenderen en prioriteren koppelkansen van diverse locaties bij dijkverstevigingsproject</p> <p>Idee: binnendijkse kitesurflocaties kunnen buitendijkse locaties ontlasten</p> <p>Aandacht: niet alle verstoringsgevoelige gebieden zijn op de kaart verwerkt</p>
IJ-, Gooimeer en Randmeren	<p>Actie: Trintelhaven ontwikkelen als spot helpt om illegaal kitesurfen tegen te gaan</p> <p>Actie: Wolderwijd ontwikkelen als recreatiegebied (Zeewolde, Harderwijk, Strand Horst). Hiervoor een apart gebiedsproces starten?</p> <p>Idee: stiltezones (rustgebieden voor vogels) creëren tussen Stichtse Brug en Nuldernaauw en tussen Elburg en IJsseldelta. Deze gebieden zijn te smal voor ontwikkeling van recreatiebehoefte. Locatie Elburg kan blijven.</p> <p>Idee: voor foilen kijken naar Trintelhaven, Lelystad en Almere Zilverstrand</p> <p>Idee: ontwikkeling van de locaties langs Gooise kust in samenhang met ontwikkeling locatie IJburg oppakken, kunnen Muiderberg ontlasten.</p>
Noord-Hollandse Marker/ IJsselmeerkust	<p>Idee: foilen proberen te scheiden van het overige kitesurfen, voor veiligheid vanwege ander ruimtegebruik</p> <p>Aandacht: te gast in Natura 2000-gebied, geeft altijd schade, maar zoveel mogelijk beperken en reguleren. Binnen wetgeving de ruimte zoeken.</p> <p>Aandacht: een veilige op- en afstap in gras of zand is noodzakelijk voor het kitesurfen, ongeveer 1 vierkante km nodig als vaargebied voor het kitesurfen</p> <p>Aandacht: kitesurflocaties zijn niet bij iedereen bekend, bijv. Hemmeland (NB. Is niet vergund; toets voor veiligheid ontbreekt)</p> <p>Aandacht: beperkingen en toegang zijn niet bij iedereen bekend, bijv. Edam Noord (NB. Is niet vergund; toets voor veiligheid ontbreekt)</p> <p>Aandacht: er is geen extra plek voor zuidwestenwind (alleen Schellinkhout) in dit gebied mogelijk</p> <p>Aandacht: Wieringerwerf geen onderzoekslocatie voor kitesurfen</p>
Flevolandse IJssel- en Markermeerkust	<p>Actie: wens om regulier overleg handhaving en spotbeheerders</p> <p>Idee: Marinastrandje: potentieel nieuwe locatie en mogelijkheden buiten zwemseizoen en binnen de dammen</p> <p>Idee: gewenste locatie in de buurt Bataviahaven-Markerwaarddijk: nautisch niet geschikt</p> <p>Idee: gewenste locatie ter hoogte van Oostvaardersplassen: nautisch niet geschikt (rotonde L-haven)</p> <p>Idee: identificatienummer op kites en invoeren kitepas niet haalbaar</p> <p>Idee: natuuraspecten en kennis van wetgeving onderdeel van kitesurflessen laten uitmaken?</p>

Bijlage 6. Organisatie toezicht en handhaving in het IJsselmeergebied

Contactgegevens

Friesland

Info@fumo.nl

info@itfryskegea.nl

Flevoland, Gelderland en Utrecht

handhaving@ofgv.nl

Noord-Holland

postbus@odnhn.nl

Overijssel

postbus@overijssel.nl

Colofon

Uitgave

Provincie Flevoland en Noord-Holland,
Nederlandse Kitesurf Vereniging

www.flevoland.nl

www.noord-holland.nl

www.nkv.nl

Contact

Anja Ooms, provincie Noord-Holland

oomsa@noord-holland.nl

Fotografie

Skydrone Sloten (pagina 10, 13, 19, 27, 30)

Shutterstock

Provincie Flevoland

Grafische verzorging

Delta3

Lelystad, mei 2021

